

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA
PUBLIC UTILITIES COMMISSION

GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

ANNUAL REPORT

2002

MĀRIS

The world likes being
slightly regulated

SATURS	CONTENTS
Padomes priekšsēdētājas Innas Steinbukas ziņojums	5 Foreword by Chair Inna Steinbuka
Regulēšanas vide Latvijā	8 Regulatory environment in Latvia
Komisijas darbības stratēģijas un pamatprincipu kopsavilkums	11 Summary of strategy and basic principles of operation of the Commission
2002.gadā paveiktie darbi	13 Accomplishments in 2002
Komisijas struktūra	17 Structure of the Commission
Starptautiskā sadarbība	19 International cooperation
Regulējamās nozares un lielākie pakalpojumu sniedzēji	20 Regulated sectors and largest service providers
Enerģētika	23 Energy
Telekomunikācijas un pasts	31 Telecommunications and postal sector
Dzelzceļš	44 Railway
Finanšu pārskats	50 Financial report
Pielikumi	51 Appendices

Priekšplānā sēž/ sitting in the front: Inna Šteinbuka

Otrajā rindā no kreisās/ second row from the left: Edvīns Karnītis, Ivars Zariņš,
Raimonds Jonītis, Aigars Jirgens

Padomes priekšsēdētājas Innās Šteinbukas ziņojums

Man ir tas gods jūsu vērtēšanai nodot jau otro Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (Komisija) gada pārskatu, kas sniegs jums informāciju par Komisijas paveikto 2002.gadā.

Komisija kā daudznozaru regulators ir izveidota 2001.gada jūlijā un pārnēmusi uzraudzības un regulēšanas funkciju no citām valsts institūcijām enerģētikas, telekomunikāciju, pasta un dzelzceļa transporta nozarēs. Tās pamatuzdevums ir nodrošināt, lai lietotājiem sabiedriskie pakalpojumi būtu vienmēr pieejami, turklāt tie būtu droši un kvalitatīvi. Nosakot pakalpojumu tarifus, Komisija nem vērā gan uzņēmumu intereses un to iespējas attīstīties, gan pakalpojumu lietotāju vajadzības.

Pēc intensīva Komisijas izveides darba 2001.gada otrajā pusē 2002.gads ir raksturojams kā pirmais tās aktīvas un pilnvērtīgas darbības gads. Jaunās institūcijas vārds ir kļuvis atpazīstams gan regulējamo nozaru uzņēmumiem, gan pakalpojumu lietotājiem, par to liecina aktīva sabiedrības iesaistīšanas būtisku lēmumu sagatavošanā.

Viens no kvalitatīva darba priekšnosacījumiem bija sagatavot normatīvo bāzi vienotas regulēšanas piejas īstenošanai. Šajā sakarā 2002.gada janvārī tika apstiprināta Komisijas darbības stratēģija un pamatprincipi, nosakot vienotu pieju Komisijas funkciju veikšanai dažādās nozarēs. Martā tika pieņemta vienota licencešanas kārtība un apstiprināta vienota procedūra strīdu ārpustiesas izskatišanai, kā arī vienota procedūra patērētāju informēšanai un viņu viedokļu uzklausīšanai. Ētikas pamatprincipu ievērošanas sekmēšanai ir izstrādāts Komisijas ētikas kodekss.

Veiksmīgi ir ieviesti uzklausīšanas sanāksmju mehānisms. Komisija ir organizējusi vairākas uzklausīšanas sanāksmes par tarifu projektiem, tarifu metodiku projektiem, licencešanas noteikumiem un citiem jautājumiem, un šajās sanāksmēs ikviename interesentam bija iespēja izteikt savu viedokli. 2002.gadā Komisija izveidojusi arī Konsultatīvo padomi, kurās sastāvā ir Latvijā atzīti zinātnieki tieslietu, ekonomikas, enerģētikas, telekomunikāciju un transporta jomā. Pieņemot svarīgus lēmumus, Konsultatīvās padomes sniegtie atzinumi ir svarīgs atbalsts Komisijas padomei.

Foreword by Chair Innā Steinbuka

I am honored to present you the second annual report of Public Utilities Commission (hereinafter – the Commission) which will inform you about the accomplishments of the Commission in 2002.

The Commission as a multi-sector regulator was established in July 2001, taking over supervisory and regulatory functions from other state institutions in energy, telecommunications, postal and railway sectors. Its core function is to ensure that public services are always available to users, that these services are safe and of high quality. When setting tariffs the Commission takes into account both the need for service providers' development and the interests of consumers.

After intensive work on the formation of the Commission in the second half of 2001, year 2002 can be characterized as the first year of active and full-fledged operation. The name of the new institution has become recognizable both for the regulated enterprises and consumers, the fact is demonstrated by active participation of the public in the preparation of important decisions.

One of the preconditions for high quality work was to prepare the legal basis for the implementation of unified regulatory approach. In this regard in January 2002 the Commission's strategy and basic principles of operation were approved determining a common approach for performing the Commission's functions in various sectors. In March a unified licensing procedure, a unified procedure for extra-judicial dispute settlement, as well as a unified procedure for informing customers and obtaining their opinions were approved. The Commission's Code of Ethics has been elaborated to promote the observance of basic ethical principles.

The public hearings mechanism has been successfully introduced. The Commission has organized several public hearings on tariff proposals, draft tariff methodologies, licensing regulations and other issues and all involved parties had a chance to express their opinion. In 2002 the Commission also formed the Counseling Board comprised of recognized academics in the spheres of law, economics, energy, telecommunications and transport. The opinions of the Counseling Board provide a significant help to the Commission's board when making important decisions.

Grūtākais uzdevums 2002.gadā bija jaunu tarifu aprēķināšanas metodiku izstrāde. Pirms tam dažādās nozarēs tika izmantotas atšķirīgas tarifu aprēķināšanas metodes. Komisija par tarifu metodiku izstrādes pamatu izvēlējās cenu giestu metodi. Pēc tam tika sagatavoti pamatprincipi elektrības un gāzes tarifu noteikšanai. 2002.gadā ir izstrādātas tarifu aprēķināšanas metodikas elektroenerģijas, gāzes, telekomunikāciju un dzelzceļa jomā. Tas bija milzīgs un atbildīgs darbs, kura rezultātā tika sakārtotas regulējamo nozaru tarifu aprēķināšanas metodikas. Par jaunajām metodikām ir saņemti arī atzinīgi vārdi no ārzemju kolēģiem.

Lidztekus metodiku izstrādei 2002.gadā notika gatavošanās pilnīgai telekomunikāciju tirgus atvēršanai no 2003.gada 1.janvāra. Saskaņā ar likuma "Par telekomunikācijām" prasībām Komisija ir izstrādājusi un apstiprinājusi virknī noteikumu un procedūru attiecībā uz licencešanu, ierobežotiem resursiem, tikla piekļuvi, kvalitātes prasībām, tarifiem, universālo pakalpojumu un būtiskas ietekmes tirgū statusu. Liels darbs ieguldīts sekundārās telekomunikāciju likumdošanas izstrādē, un tas ir nodrošinājis veiksmīgu tirgus atvēršanu. Līdz 2002.gada beigām telekomunikāciju licences un individuālās atlaujas tika izsniegtas jau 34 operatoriem un pakalpojumu sniedzējiem.

Pastiprināta uzmanība 2002.gadā bija pievērsta dabasgāzes monopoluzņēmuma a/s "Latvijas Gāze" nodomam paaugstināt tarifus. Tarifu projekts, kurš tika iesniegts 2001.gada beigās, tika izvērtēts 2002.gada pirmajos mēnešos un noraidīts martā. Komisijas lēmums tika pārsūdzēts tiesā, un ar tiesas spriedumu 2002.gada maijā lēmums tika atstāts spēkā. Minētajam projektam sekoja vēl divi tarifu projektu pieteikumi, kas arī tika plaši apspriesti, rūpīgi izvērtēti un atzīti par ekonomiski nepamatotiem.

Aktīva un izvērsta bija Komisijas starptautiskā sadarbība. Kā galvenie pasākumi jāmin 2002.gada aprīlī triju Baltijas valstu enerģētikas regulatoru parakstītais memorands par informācijas apmaiņu un novembri parakstītais memorands par Kopējo Baltijas elektrības tirgu. Rudeni Rīgā tika sarikota arī Baltijas valstu un Ziemeļvalstu regulatoru tikšanās.

Atzinību par 2002.gadā paveikto ir pelnījis ikviens Komisijas darbinieks. 2001.gada beigās Komisijā strādāja 49 darbinieki, bet, izvēršot Komisijas veicamos uzdevumus un funkcijas, darbinieku skaits ir pieaudzis līdz 68 cilvēkiem 2002.gada beigās. 2002.gada sākumā Komisija pārnēma Telekomunikāciju kvalitātes kontroles centra funkcijas, ieklaujot kolektīvā arī telekomunikāciju kvalitātes kontroles ekspertus, tika pilnveidota enerģētikas, telekomunikāciju un ekonomiskās analizes departamentu darbība un pieņemti darbā profesio-

The hardest task in 2002 was the elaboration of new tariff calculation methodologies. Prior to that different tariff calculation methodologies were used in different sectors.

The Commission selected price cap method to be the basis for elaborating tariff methodologies; this was followed by the preparation of basic principles for setting electricity and gas tariffs. In 2002 tariff calculation methodologies for electricity, gas, telecommunications and railway sectors were developed. It was enormous and responsible task resulting in improved tariff calculation methodologies in various sectors; foreign colleagues also appreciated the results.

In 2002 preparatory works were undertaken for full opening of telecommunications market from January 1, 2003. In accordance with the requirements of the law On Telecommunications, the Commission has prepared and approved several regulations and procedures regarding licensing, scarce resources, network access, quality requirements, tariffs, universal service and the status of significant market power. Large amount of work has been done in order to prepare the secondary telecommunications legislation, and it has ensured successful market opening. By the end of 2002 telecommunications licenses and general authorization had been issued to 34 operators and service providers.

The intention of the natural gas monopoly JSC "Latvijas Gāze" to increase tariffs required a lot of attention in 2002. The tariff proposal submitted at the end of 2001 was evaluated in the first months of 2002 and rejected in March. The Commission's decision was appealed in court, and in May 2002 the court left the Commission's decision in force. Two other tariff proposals followed which were widely discussed, carefully considered and declared as economically unreasonable.

The Commission's international cooperation has been active and wide-ranging. The main events were the memorandum on information exchange signed by the three Baltic States energy regulators in April 2002 and the memorandum on the Common Baltic Electricity Market signed in November 2002. A meeting of the Baltic and Nordic regulators was organized in Riga in autumn.

Every employee of the Commission deserves acknowledgment for the accomplishments in 2002. At the end of 2001 49 employees worked for the Commission, but after the expansion of Commission's tasks and functions, the number of employees has grown to 68 at the end of 2002. At the beginning of 2002 the Commission took over the functions of Telecommunications Quality Control Center, adding telecommunications quality control experts to the Commission's staff; the operation of energy, telecommunications and

nāli nozaru eksperti, izveidotas ārējo sakaru, sabiedrisko attiecību un auditu nodaļas.

Atskatoties uz 2002.gadā paveikto, ar prieķu varu secināt, ka Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija ir izveidojusies par augsti profesionālu institūciju ar ļoti lielu darba kapacitāti. Komisija augstu vērtē savu neatkarību un spēj uzņemties atbildību par pienemtajiem lēmumiem. Ceru, ka šis gada pārskats ikvienam sniegs pietiekami plašu informāciju par Komisijas darbību un veicinās atklātības principa nostiprināšanos.

economic analysis departments was improved and professional sector experts were hired, new divisions for external affairs, public relations and audit were formed.

Reflecting on the accomplishments in 2002, I can gladly conclude that Public Utilities Commission has become a highly professional institution with a very high work capacity. The Commission highly values its independence and can take responsibility for its decisions. I hope that this annual report will provide everyone with sufficient information about the operation of the Commission and promote transparency principles.

Priekšsēdētāja
Inna Steinbuka

Chair
Inna Steinbuka

Regulēšanas nepieciešamība

Viens no tautsaimniecības attīstības stimulešanas veidiem ir preču un pakalpojumu tirgu liberalizācija. Tomēr ekonomiski pamatotu iemeslu dēļ dažās nozarēs nav konkurencē, jo tajās uzņēmumi darbojas dabīgā monopola apstāklos. Lielo investīciju un sarežģītās infrastruktūras dēļ pakalpojumus plašam patēriņtāju lokam var sniegt viens liels uzņēmums. Lai novērstu iespēju monopoluzņēmumiem jaunprātīgi izmantot savu tirgus stāvokli, monopolnozares jāuzrauga un to uzņēmumu darbība jāregulē.

Ar dabīgo monopolu cieši saistīts jēdziens ir preces vai pakalpojuma neaizstājamība. Turklāt sabiedriskajiem pakalpojumiem un precēm kā izejmateriāliem ir ievērojama nozīme ražošanas procesā, citu pakalpojumu sniegšanā un sabiedrības ikdienas dzīvē. Tie ir būtiski arī cilvēka dzīvibai un veselibai. Nemot vērā minēto un to, ka sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas īpatnība ir to piegāde patēriņjiem ražotnēs, darbavietās vai dzīvesvietās, regulēšanas uzdevums ir nodrošināt sabiedrisko pakalpojumu sanemšanu arī nabadžīgos reģionos vai ģeogrāfiski izkaisītām patēriņtāju grupām. Kā liecina ārvalstu, it īpaši ASV un Lielbritānijas, pieredze, regulēšanas uzdevumus visefektīvāk veic profesionālas regulēšanas institūcijas jeb regulatori, kas ir neatkarīgi savu funkciju īstenošanā.

Jāatzīmē, ka, attīstoties tehnoloģijām, mainās sabiedrisko pakalpojumu nozaru struktūra, segmentācija un priekšstats par regulēšanu. Attīstās arī pati regulēšanas vide, tiek pilnveidotas regulēšanas metodes un instrumenti, bet, monopolnozares ienākot tirgus konkurencei, klūst aktuāli citi regulēšanas mērķi. Regulēšanas institūcijas iegūst jaunu kvalitāti un uzdevumus, piemēram, uzdevumu tieši regulēt cenas nomaina uzdevums nodrošināt pakalpojumu kvalitāti un izvēles iespējas.

Regulēšanas sistēmas reforma un regulatoru izveide Latvijā

Pieņemot likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 2000.gada 19.oktobrī, tika uzsākta divu līmeni sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas sistēmas izveide. Pirmā līmena regulators – Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (Komisija) – regulē sabiedrisko pakalpojumu nozares valsts līmeni, savukārt otrā līmena regulatori – pašvaldību regulatori – regulē attiecīgās nozares tikai pašvaldību robežās. Pirms reformas īstenošanas regulēšanas funkcijas veica dažādas institūcijas: Satiksmes ministrija,

Necessity for regulation

One way to stimulate economic development is to liberalize the markets of goods and services. However, due to economic reasons competition does not exist in some sectors because companies in these sectors operate as natural monopolies. Because of large investment and complicated infrastructure the services to a wider group of consumers can be provided only by one large enterprise. To preclude the monopolies from abusing their position in the market, monopoly sectors should be monitored and the operations of monopoly enterprises should be regulated.

Lack of substitutes for a good or service is closely linked with the natural monopoly. Moreover, public goods and services as raw materials play an important role in the industrial process, in providing other services and supporting everyday life of the community. They are also essential for human life and health. Since the services are delivered to consumers in production plants, workplaces or homes, the task of the regulation is to ensure the availability of these services also in low-income regions or to geographically dispersed groups of consumers. The experience of other countries, especially the United States and the United Kingdom, demonstrate that this task is most effectively handled by professional regulatory institutions – regulators – being independent in carrying out their functions.

It should be noted, that the structure of public utilities sectors, segmentation and perception of regulation are changing alongside with the development of technologies. The regulatory environment itself is also developing – regulation methods and instruments are improving, new goals for monopoly regulation gain importance under the conditions of market competition. Regulatory institutions, therefore, face new tasks, for example the task to directly regulate prices is replaced by the tasks to ensure quality and choice opportunities for consumers.

Reform of regulatory system and the establishment of regulators in Latvia

After the law On Regulators of Public Services was passed on October 19, 2000, a two-tier system of public service regulation was established. The first tier regulator – the Public Utilities Commission – regulates public services on the state level, while the second tier regulators – local government regulators – regulate the respective sectors only on the level of local governments. Before the reform regulatory functions were performed by several institutions: the Ministry of Transport, Energy Regulation Council, Telecommunication Tariff

ministriju pakļautībā esošās Energoapgādes regulēšanas padome, Telekomunikāciju tarifu padome un Dzelzceļa administrācija, kā arī pašvaldības. Pārnemot minēto regulēšanas institūciju funkcijas (izņemot pašvaldību regulatoru funkcijas), 2001.gadā savu darbību uzsāka vienotais daudznozaru regulators, kas valsts mērogā regulē enerģētikas (izņemot siltumapgādi, kur ražošanas procesā netiek izstrādāta elektroenerģija), telekomunikāciju, pasta un dzelzceļa transporta nozares. Savukārt pašvaldību uzdevums bija izveidot pašvaldību regulatorus, kuri regulē sadzives atkritumu apsaimniekošanas (izņemot sadzives atkritumu pārstrādi), ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumapgādes (izņemot koģenerāciju) nozares.

Regulēšanas sistēmas reformas uzsākšanas galvenais iemesls bija neatkarīgu regulēšanas institūciju izveides un neatkarīga lēmumu pieņemšanas procesa nodrošināšanas nepieciešamība. Ar regulēšanu saistītie lēmumi tieši ietekmē ne tikai regulējamos uzņēmumus, bet arī sabiedrību un ekonomikas attīstību kopumā, tāpēc pakalpojumu sniedzēju un patēriņtāju interešu izvērtēšana un sabalansēšana bija nododama neatkarīgu institūciju ziņā, tādējādi novēršot politisku un ekonomiski nepamatotu lēmumu pieņemšanas risku. Jaunizveidotie regulatori – Komisija un pašvaldību regulatori – ir neatkarīgi savu lēmumu pieņemšanā un nav pakļauti valdības, pašvaldības un citu valsts institūciju lēmumiem. Regulatoru pieņemtos lēmumus par prettiesiskiem var atzīt un atcelt tikai tiesa. Jāpiebilst, ka Komisija neuzrauga pašvaldību regulatorus un nav tiesīga ietekmēt to darbību.

Regulatoru neatkarības nostiprināšanai svarīga ir to finansēšanas kārtība, un Latvijā izraudzīts optimāls regulatoru finansēšanas modelis. Proti, regulatoru darbība tiek finansēta no ieņēmumiem, kas gūti, iekasējot valsts nodevu par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu. Komisijas darbības nodrošināšanai noteiktā valsts nodevas likme ir 0,2% no regulējamo pakalpojumu neto apgrozījuma, bet pašvaldību regulatoriem – 0,4%. Lai efektīvāk izmantotu finanšu resursus un nodrošinātu kvalitatīvu regulēšanu, pašvaldības, savstarpēji vienojoties, veido reģionālus pašvaldību regulatorus. Piemēram, ir izveidots Latgales daudznozaru regulators, kuru veido 31 pašvaldība (Rēzeknes pilsētas, Rēzeknes rajona, Ludzas pilsētas un Ludzas rajona pašvaldības).

Komisijas mērķi un funkcijas

Latvijā valsts līmeni regulējamās nozarēs darbojas vēsturiski izveidojušies monopoluzņēmumi un daži no pakalpojumiem tiek sniegti dabīgā monopola apstāklos. Lai gan elektroapgādes, gāzes apgādes, telekomunikāciju, pasta

Council and Railway Administration, as well as local governments. By taking over the functions of these regulatory institutions (except the functions of local governments), the unified multi-sector regulator started its operations in 2001. It regulates energy (except for heat supply, if heat production is not combined with electricity production), telecommunications, post, and railway sectors on the state level. The task of local governments was to form local government regulators regulating waste management (except waste recycling), water supply, sewerage, and heating sectors (except combined heat and power (hereafter – CHP) production).

The main reason for the regulatory system reform was the need to ensure the formation of independent regulatory institutions and independent decision adoption process. Decisions linked with regulation directly influence not only the regulated enterprises, but also the society and economic development in general, therefore the evaluation and balancing of service provider and consumer interests had to be handed over to independent institutions thus averting the risk of adoption of politically and economically unreasonable decisions. The newly formed regulators – the Commission and local government regulators – are independent in their decision making and are not subject to the decisions of the government, local governments or other state institutions. Regulators' decisions may be declared illegal and repealed only by court. The Commission does not supervise local government regulators and has no right to influence their work.

Financing is important to secure the independence of regulators, and Latvia has an optimal regulator financing model. Namely, the operations of regulators are financed from a state duty on public service regulation. The state duty is 0.2% of the net turnover of regulated services for Commission's operation, and 0.4% for local government regulators. To increase efficient use of financial resources and to ensure higher quality of regulation, it is possible to establish regional local government regulators by an agreement between local governments. For instance, a multi-sector regulator in Latgale region has been established by 31 municipalities (from Rezekne city, Rezekne region, Ludza city and Ludza region municipalities).

Goals and functions of the Commission

Historically formed monopolies dominate in the state regulated sectors in Latvia and some services are provided under the conditions of natural monopoly. Although electricity, gas supply, telecommunications and railway infra-

un dzelzceļa tirgus pakāpeniski tiek atvērts konkurencei un dažos tirgus sektoros ienāk jauni dalībnieki, pārsvārā dominē lielie uzņēmumi. Pašreizējā situācija nozarēs nosaka regulēšanas stratēģiskos mērķus. Tie ir šādi:

- nodrošināt lietotājiem iespēju saņemt kvalitatīvus, nepārtrauktus un drošus sabiedriskos pakalpojumus par ekonomiski pamatotām cenām (tarifiem);
- stimulēt sabiedriskos pakalpojumus sniedzošo uzņēmumu efektivitāti un ilgtspējīgu attīstību, nodrošinot ekonomiskajai situācijai atbilstošu uzņēmumu rentabilitāti;
- sekmēt ekonomiski pamatotu konkurrenci regulējamās nozarēs.

Minēto mērķu sasniegšanai Komisija veic šādas funkcijas:

- izsniedz licences un uzrauga to nosacījumu ievērošanu;
- nosaka tarifu aprēķināšanas metodiku;
- apstiprina pakalpojumu tarifus;
- uzrauga pakalpojumu atbilstību noteiktām kvalitātēm un vides aizsardzības prasībām, tehniskajiem noteikumiem, standartiem;
- veic strīdu iepriekšēju ārpustiesas izskatīšanu.

Komisijas darbības vide

Komisija ir Ekonomikas ministrijas pārraudzībā esoša valsts iestāde, kas darbojas saskaņā ar likumu "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem", nolikumu, nozaru un citiem normatīvajiem aktiem, un 2002.gada janvārī apstiprināto Komisijas darbības stratēģiju un pamatprincipiem, kas nosaka vienotu regulēšanas pieeju (skatit 1.ielikumu).

2002.gadā Komisija uzraudzīja un regulēja 176 uzņēmumu darbību, starp tiem ir monopoluzņēmumi valsts a/s "Latvenergo", a/s "Latvijas Gāze", SIA "Lattelekom", BO valsts a/s "Latvijas pasts", valsts a/s "Latvijas dzelzceļš" un vēl citi uzņēmumi, kas darbojas regulējamās nozarēs: 43 uzņēmumi elektroapgādē, 69 uzņēmumi sašķidrinātās gāzes tirgū, 35 uzņēmumi telekomunikāciju nozarē, 24 pasta nozarē un 3 dzelzceļa transporta nozarē.

structure markets are being gradually opened for competition and new players enter some market segments, the markets are dominated by large companies. The prevailing situation in the regulated sectors determines the following strategic goals for regulation:

- Providing users with high quality, continuous and safe public services at economically reasonable prices (tariffs);
- Stimulating efficiency and sustainable development of public service providers ensuring profitability levels consistent with the prevailing economic conditions;
- Promoting economically justified competition in the regulated sectors.

To achieve these goals the Commission carries out the following functions:

- Issues licenses and supervises the adherence to the license conditions;
- Sets tariff calculation methodologies;
- Approves service tariffs;
- Supervises the compliance of services with requirements for quality, environmental protection, technical regulations, and standards;
- Performs extra-judicial dispute settlement.

Operating environment of the Commission

The Commission is a state institution under the supervision of the Ministry of Economy. The Commission operates in accordance with the law On Regulators of Public Services, Statutes, sector and other legal acts, and the Strategy and Basic Principles of Operation of the Commission approved in January 2002 which sets a unified regulatory approach (see Box 1).

In 2002 the Commission supervised and regulated 176 enterprises, including the monopolists – state JSC "Latvenergo", JSC "Latvijas Gāze", LLC "Lattelekom", non-profit state JSC "Latvijas pasts", state JSC "Latvijas dzelzceļš" and other companies which operate in the regulated sectors: 43 enterprises in electricity supply sector, 69 enterprises in the liquefied gas market, 35 enterprises in the telecommunications sector, 24 in the postal sector and three in railway transportation sector.

Komisijas darbības stratēģijas un pamatprincipu kopsavilkums¹

1. Komisija izveidos Latvijā neatkarīgu, uzticamu un taisnīgu sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas modeli, kuru raksturo:

- pakalpojumu pieejamība visā valsts teritorijā bez patērētāju diskriminācijas;
- konkurence starp pakalpojumu sniedzējiem un izvēles iespējas patērētājiem;
- pastāvīgi pieaugoša pakalpojumu kvalitāte;
- uz patērētājiem orientēta cenu un tarifu noteikšanas metodika, kas nosaka ekonomiski pamatootas un pakalpojumu kvalitātei atbilstošas cenas;
- investoru risku minimizējoši investīciju atdeves principi;
- definētas un izvērstas patērētāju aizsardzības procedūras;
- ētiski komisijas darbibas principi – konsekvence, prognozējamība, taisnīgums, atbildība, caurskatāmība.

2. Komisija savā darbībā pilnā mērā realizēs Latvijā izveidotās daudznozaru sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas sistēmas priekšrocības, īstenojot visām nozarēm vienotus regulēšanas principus.

3. Komisijas darbību raksturos lēmumu sagatavošanas un pieņemšanas procesa caurskatāmība, regulēšanas darbību un procedūru atklātums, pieņemto lēmumu izskaidrošana. Komisija tieši iejaukties pakalpojumu sniegšanas procesā tikai un vienīgi tur, kur konkurence ir ierobežota. Jaunu pakalpojumu sniedzēju iesaistīšana tirgū ir nozīmīga Komisijas funkcija.

4. Sabiedrisko pakalpojumu nozaru liberalizācijas procesā komisijas uzdevumi kopumā paliks nemainīgi, taču atkarībā no tirgus liberalizācijas pakāpes mainīsies darbību prioritātes un nozīmigums. Nozaru deregulācija tiks īstenota kā pāreja no tiešas monopolā regulēšanas uz netiešu nozares regulāciju attīstoties konkurencei, nesamazinot Komisijas uzmanību sektoriem, kuros tirgus formāli ir liberalizēts.

5. Lai nodrošinātu sabiedrisko pakalpojumu stabili pieejamību ilgtermiņā, Komisija īstenos taisnīgu regulēšanu, ievērojot kā patērētāju, tā pakalpojumu sniedzēju intereses. Šim nolūkam nepieciešama pastāvīga Komisijas sadarbība ar visām ieinteresētajām pusēm, ievērojot vienādās attālinātības principu visu pušu uzticamības veidošanai un nostiprināšanai.

6. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšana klūs uz patērētāju orientēta.

7. Patērētāju tiesību aizsardzība ir būtiska Komisijas funkcija.

8. Lēmumu gatavošanas un pieņemšanas procesā Komisija veiks konsultācijas ar pakalpojumu sniedzējiem.

9. Pakalpojumu kvalitātes nodrošināšana, pastāvīga tās paaugstināšana ir viena no Komisijas pamatlīdzīgumām.

Komisija īstenos tādu cenu un tarifu politiku, kas sekmēs taisnīgu ieguvumu sadali starp pakalpojumu sniedzējiem un patērētājiem.

10. Universālā pakalpojuma princips uzskatāms par reālu instrumentu pakalpojuma saņemšanai visā valsts teritorijā.

11. Infrastruktūras tīklu savienošana, tīklu kopejā izmantošana, patērētāju piekļuves tīkla atsaistīšana veicina konkurenci un izvēles iespējas patērētājam, vienlaicīgi samazinot pakalpojumu izmaksas. Starpsavienojumu un piekļuves tīkla atsaistīšanas nosacijumi kā obligāti tiks iekļauti licencēs pakalpojumu sniedzējiem ar būtisku ietekmi tirgū.

12. Visu darbību veikšanai Komisijai nepieciešams adekvāts resurss, svarīgākā tā sastāvdaļa ir Komisijas intelektuālais potenciāls un kapacitāte lēmumu sagatavošanai un pieņemšanai, analītiskam darbam, lēmumu īstenošanai.

13. Sekmīgai un taisnīgai savu funkciju izpildei Komisija aktīvi strādās informācijas asimetrijas samazināšanai.

14. Komisijas divpusīgā un daudzvalstu sadarbība ar citu valstu regulatoriem visās sabiedrisko pakalpojumu nozarēs, vienotu regulēšanas principu un politikas izstrāde un īstenošana, pieredzes pārņemšana un apmaiņa, līdzdalība semināros un konferencēs un tml. klūs par pastāvīgām Komisijas darbibām starptautiskā līmenī.

¹ Komisijas darbības stratēģijas un pamatprincipu pilns teksts atrodams Komisijas mājas lapā internetā.

Summary of Strategy and Basic Principles of Operation of the Commission¹

1. The Commission shall form an independent, credible and fair model of public utilities regulation in Latvia, which is characterized by:
 - availability of the services across the country without consumer discrimination;
 - competition among service providers and a possibility to choose for consumers;
 - continuously increasing quality of the services;
 - consumer-oriented price and tariff setting methodology, determining reasonable prices that correspond to the service quality;
 - investment return principles that minimize investors' risk;
 - defined and comprehensive procedures for consumer protection;
 - ethical principles of operation – consistency, predictability, fairness, responsibility, transparency.
2. The Commission in its operations shall fully realize the advantages of a multi-sector public utilities regulation system in Latvia, implementing uniform regulatory principles for all sectors.
3. The Commission's operation will be characterized by transparency of decision preparation and adoption, openness of regulatory actions and procedures, explanation of the adopted decisions. The Commission shall directly intervene in the service provision process only where competition is limited. Stimulating the entry of new service providers in the market is a significant function of the Commission.
4. During the process of public utilities sector liberalization the Commission's tasks as a whole shall remain unchanged, but action priorities and significance shall alter depending on the degree of market liberalization. Sector deregulation shall be implemented as a transition from direct monopoly regulation to indirect sector regulation with the development of competition, not decreasing the Commission's attention to the sectors in which the market is formally liberalized.
5. In order to ensure stable availability of public utilities in the long term, the Commission shall implement fair regulation, observing the interests of both consumers and service providers. For this purpose, regular cooperation with all the stakeholders is necessary, observing the principle of arms-length distance in order to build and strengthen the credibility of all parties.
6. Public utilities regulation shall become consumer-oriented.
7. Consumer rights protection is a significant function of the Commission.
8. During the process of decision preparation and adoption the Commission shall consult service providers.
9. One of the core functions of the Commission is ensuring and constantly improving the public utilities service quality. The Commission shall implement a pricing and tariff policy that promotes fair distribution of benefits between service providers and consumers.
10. The Universal Service principle shall be regarded as a real instrument for the provision of services across the whole country.
11. The connection of infrastructure networks, the common use of networks and unbundling consumer access network promote competition and choice opportunities for consumers, simultaneously decreasing service costs. Mandatory stipulations for interconnection and unbundling of access network shall be included in licenses for service providers with significant market power.
12. In order to carry out all the activities the Commission requires adequate resources, the most important part of which is the Commission's intellectual potential and capacity for preparation and adoption of decisions, analytical work, decision implementation.
13. The Commission shall actively work to reduce the information asymmetry in order to fulfill its functions successfully and fairly.
14. The Commission's bilateral and multilateral cooperation with the public utilities regulatory bodies of other countries in all public utilities sectors, the development and implementation of uniform regulation principles and policy, the adoption and exchange of experience, participation in seminars and conferences etc. shall become regular activities of the Commission on the international level.

¹ Full text of Strategy and Basic Principles of Operation of the Commission can be found in the Commission's homepage.

2002.gadā pāveiktie darbi

Laikā no 2002.gada 1.janvāra līdz 30.decembrim notikušas 66 padomes sēdes, pieņemti 160 lēmumi, izsniegtas 75 licences sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem (16 licences – pasta nozarē, 25 licences – enerģētikas nozarē, 25 licences – telekomunikāciju nozarē) un 9 telekomunikāciju pakalpojumu sniedzēju vispārējās atļaujas, pieņemti lēmumi par 4 licenču anulēšanu (enerģētikas nozarē).

Tika izstrādāti un 2002.gadā apstiprināti 23 Komisijas normatīvie akti:

- Kārtība, kādā sabiedrisko pakalpojumu lietotāji var iepazīties ar sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iesniegtajiem tarifu projektiem un iesniegt savus priekšlikumus un ieteikumus;
- Noteikumi telekomunikāciju uzņēmušu ar būtisku ietekmi tirgū atzišanai;
- Noteikumi par speciālām prasībām telekomunikāciju uzņēmumiem ar būtisku ietekmi tirgū;
- Noteikumi par universālā telekomunikāciju pakalpojuma saistibām;
- Noteikumi par individuālajās licencēs telekomunikāciju nozarē ieklaujamiem noteikumiem un nosacījumiem;
- Noteikumi un procedūra individuālo licenču izsniegšanai uzņēmējdarbības (komercdarbības) veikšanai telekomunikāciju nozarē;
- Noteikumi par telekomunikāciju pakalpojumiem un pakalpojumu grupām, uz kurām attiecas vispārējo atļauju reģistrēšana un individuālo licenču izsniegšana;
- Noteikumi un procedūra vispārējo atļauju reģistrācijai uzņēmējdarbības (komercdarbības) veikšanai telekomunikāciju nozarē;
- Noteikumi par vispārējo atļauju telekomunikāciju nozarē nosacījumiem;
- Noteikumi par telekomunikāciju pakalpojumu lietotājiem piedāvājamo nomāto līniju pakalpojumu kopu;
- Radiofrekvenču spektra izmantošanas noteikumi uzņēmējdarbībai (komercdarbībai) telekomunikāciju nozarē;
- Telekomunikāciju tīklu savstarpējās savienošanas tehniskie noteikumi operatora izvēles pakalpojumam;
- Tehniskie noteikumi privāto telekomunikāciju tīklu pieslēgšanai publiskajam telekomunikāciju tīklam;
- Metodika izsaukumu veikšanai balss telefonijas pakalpojumu kvalitātes pārbaudēm Lattelekom SIA publiskajā telekomunikāciju tīklā;
- Metodika izsaukumu veikšanai publisko telekomunikāciju tīklu starpsavienojumu pakalpojumu kvalitātes pārbaudēm;

Accomplishments in 2002

From January 1 to December 30, 2002 66 board meetings took place, 160 decisions were adopted, 75 licenses were issued to public service providers (16 licenses in the postal sector, 25 licenses in the energy sector, and 25 licenses in telecommunications sector) and nine telecommunications service provider general authorizations were issued, four licenses were cancelled (in energy sector).

In 2002 Commission prepared and approved 23 legal acts:

- Procedure on how public service users can obtain information on tariff proposals submitted by the public service providers and submit their suggestions and recommendations;
- Regulations for assignment of telecommunications undertakings having significant market power;
- Regulations on special conditions for telecommunications undertakings designated as having significant market power;
- Regulations on the scope of universal telecommunications services;
- Regulations on requirements and conditions of individual licenses in telecommunications;
- Regulations and procedure for issuance of individual licenses for entrepreneurial (commercial) activities in telecommunications;
- Regulations on telecommunications services which require individual licenses and services which require general authorization;
- Regulations and procedure for registration of general authorizations for entrepreneurial (commercial) activities in telecommunications;
- Regulations on conditions of general authorizations in telecommunications;
- Regulation for minimal set offered of leased lines for telecommunications service users;
- Regulation on the use of the radio frequency spectrum for entrepreneurial (commercial) activities in telecommunications;
- Technical requirements of telecommunications network interconnection for carrier selection;
- Technical requirements of private telecommunications network connection to the public telecommunications network;
- Quality of service measuring procedure for Lattelekom SIA public fixed telecommunications network voice telephony services;
- Quality of service measuring procedure for public telecommunications network interconnection;
- Quality of service measuring procedure for public fixed telecommunications network

- Metodika izsaukumu veikšanai publisko fiksēto telekomunikāciju tīklu bojājumu pieteikumu un informatīvo pakalpojumu operatoru dienestu pakalpojumu kvalitātes pārbaudēm;
- Metodika izsaukumu veikšanai pakalpojumu kvalitātes pārbaudēm publiskajos radiokomunikāciju tīklos;
- Telekomunikāciju pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika;
- Metodika izsaukumu veikšanai pakalpojumu kvalitātes pārbaudēm publiskajos mobilo telekomunikāciju tīklos;
- Metodika izsaukumu veikšanai publisko telekomunikāciju tīklu taksofonu pakalpojumu kvalitātes pārbaudēm;
- Elektrotīkla pieslēguma maksas noteikšanas metodika;
- Koģenerācijas stacijās saražotās siltumenerģijas un koģenerācijas stacijās ar jaudu virs 4 megavatiem saražotās elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodika 2002.-2003.gada apkures sezona;
- Dzelzceļa pasažieru pārvadājumu braukšanas maksas aprēķināšanas pagaidu metodika.

2002.gadā Komisija izstrādāja 8 likumprojektus un MK (Ministru Kabinets) noteikumu projektus:

- grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā;
- MK noteikumi nr.523 "Noteikumi par valsts nodevas likmi par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu 2003.gadā";
- grozījumi MK noteikumos "Elektroenerģijas piegādes un lietošanas noteikumi";
- grozījumi MK noteikumos "Gāzes piegādes un lietošanas noteikumi";
- grozījumi MK noteikumos "Siltumenerģijas piegādes un lietošanas noteikumi";
- grozījumi MK noteikumos "Noteikumi par kvalificētajiem elektroenerģijas lietotājiem";
- grozījumi MK noteikumos "Atsevišķu uzņēmējdarbības veidu licencešanas noteikumi";
- grozījumi MK noteikumos "Noteikumi par regulējamiem sabiedrisko pakalpojumu veidiem".

Komisija arī izstrādāja un apstiprināja vairākus iekšējos noteikumus un kārtibās:

- Noteikumi par strīdu iepriekšēju ārpustiesas izskatīšanu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā;
- Licencēšanas kārtība Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā;
- Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas interneta mājas lapā ievietojamās informācijas atjaunošanas un papildināšanas kārtības noteikumi;
- Kārtība, kādā Sabiedrisko pakalpoju-

- fault report and directory enquiry services;
- Quality of service measuring procedure for public radio communication networks;
- Telecommunications tariff calculation methodology;
- Quality of service measuring procedure for public mobile telecommunications networks;
- Quality of service measuring procedure for public telecommunications network payphones;
- Methodology for determining the fee for connection to the electricity network;
- Tariff calculation methodology for the heat produced in CHP plants and for the electricity produced in CHP plants with capacity above 4 MW for 2002-2003 heating season;
- Temporary methodology for calculation of railway passenger carriage fee.

In 2002 Commission prepared 8 draft laws and draft regulations of Cabinet of Ministers:

- Amendments to the Code of Administrative violations;
- Cabinet of Ministers regulations "Regulations on the rate of state duty for regulation of public services in 2003";
- Amendments to the Cabinet of Ministers regulations "Regulations on supply and usage of electricity";
- Amendments to the Cabinet of Ministers regulations "Regulations on supply and usage of gas";
- Amendments to the Cabinet of Ministers regulations "Regulations on supply and usage of heat energy";
- Amendments to the Cabinet of Ministers regulations "Regulations on eligible electricity customers";
- Amendments to the Cabinet of Ministers regulations "Regulations on licensing of certain types of entrepreneurial activities";
- Amendments to the Cabinet of Ministers regulations "Regulations on types of regulated public services".

Besides that the Commission also prepared and approved several internal regulations and procedures:

- Regulations on preliminary extra-judicial review of disputes in the Public Utilities Commission;
- Licensing procedure in the Public Utilities Commission;
- Regulations on updating and supplementing of information provided on the internet homepage of the Public Utilities Commission;
- Procedure for assigning business trips to Commissioners and employees of the Public Utilities Commission;

mu regulēšanas komisijas padomes locekli un izpildinstitūcijas darbinieki tiek nosūtīti komandējumā vai darba braucienā;

- Prēmiju un materiālās palidzības izmaksu un apmaksātu brīvdienu piešķiršanas noteikumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas amatpersonām un darbiniekiem;
- Vadlinijas Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas vienotai dokumentu izstrādāšanas un saskaņošanas kārtībai;
- Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas sadarbība ar sabiedrisko pakalpojumu lietotājiem un sniedzējiem lēmumu pieņemšanas procesā.

Vairāki nozīmīgi 2002.gadā izstrādātie normatīvie akti ir apstiprināti 2003.gada sākumā – 4 dabasgāzes tarifu aprēķināšanas metodikas, 4 elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodikas, kā arī "Telekomunikāciju pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecīnāšanas metodika".

2002.gadā apstiprinātā "Koģenerācijas stacijās saražotās siltumenerģijas un koģenerācijas stacijās ar jaudu virs 4 megavatiem saražotās elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodika 2002. - 2003. gada apkures sezona" 2003.gada sākumā ir aizstāta ar jaunu "Koģenerācijas stacijās saražotās siltumenerģijas un koģenerācijas stacijās ar jaudu virs 4 megavatiem saražotās elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodiku". 2003.gadā turpinās darbs pie "Pasta pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas" un "Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas noteikšanas metodikas" izstrādes.

Viena no Komisijas funkcijām ir strīdu pirmstiesas izskatīšana. 2002.gada laikā izskatiti 2 strīdi. Komisijas padomē izskatits un 2002.gada 6.novembrī pieņemts lēmums nr.123 "Par strīda starp a/s "Latvijas Gāze" un SIA "Bērzes dārzeni" izšķiršanu" par dabasgāzes cenas aprēķināšanas pareizību norēķinos par piegādāto un sanemto dabasgāzi. Telekomunikāciju nozarē 2002.gada 16.maijā pieņemts padomes lēmums nr.26 par strīda izšķiršanu starp I.Golstu un LMT par LMT sniegtu priekšapmaksas pakalpojumu "OKarte".

Darbības atklātības sekmēšana

Tā kā Komisija regulē ekonomiski svarīgas valsts nozares, kurās sniegtos pakalpojumus nosacīti lieto ikviens iedzīvotājs un uzņēmums, arī tās pieņemtie lēmumi attiecas ne tikai uz konkrētiem regulējamo pakalpojumu sniedzējiem, bet ieteikmē arī šo pakalpojumu lietotājus. Lai varētu pieņemt faisnīgu un visas puses apmierinošu lēmumu, Komisijai jāievēro gan regulējamā uzņēmuma intereses un jā-

- Regulations on awarding bonuses, financial support, and paid holidays to the officials and employees of the Public Utilities Commission;
- Guidelines for unified procedure on drafting and approving documents of the Public Utilities Commission;
- On Public Utilities Commission's cooperation with public service users and service providers in decision-making process.

Several important legal acts that were developed in 2002 have been approved at the beginning of 2003 – including four natural gas tariff calculation methodologies, four electricity tariff calculation methodologies, as well as Telecommunications service cost calculation and allocation methodology.

"Tariff calculation methodology for the heat produced in CHP plants and for the electricity produced in CHP plants with capacity above 4 MW for 2002-2003 heating season" which was approved in 2002 was substituted by a new "Tariff calculation methodology for the heat produced in CHP plants and for the electricity produced in CHP plants with capacity above 4 MW" at the beginning of 2003. In 2003 work continues on Postal service tariff calculation methodology and Methodology for calculation of public railway infrastructure usage fee.

One of the Commission's functions is extra-judicial dispute settlement. Two disputes were considered in 2002. The Commission's board considered and on November 6, 2002 adopted decision No.123 "On the settlement of dispute between JSC "Latvijas Gāze" and LLC "Berzes Darzeni"" about the accuracy of natural gas price calculation for the supplied and received natural gas. In the telecommunications sector on May 16, 2002 the board's decision No.26 was adopted on the dispute settlement between I.Golsts and LLC "Latvijas Mobilais Telefons" (LMT) about LMT's prepaid card service "OKarte".

Promoting transparency

As the Commission regulates economically important state sectors and large number of persons and companies use these services, Commission's decisions concern not only specific regulated service providers but also the users of these services. To adopt a fair decision satisfying all parties, the Commission has to take into account the interests of the regulated enterprise, so as to ensure its development, as

atbalsta tā attīstība, gan arī jāņem vērā patērētāju vajadzības un jāaizstāv patērētāju intereses. Tāpēc ir svarīgi pirms tādu lēmumu, kuriem būs plaša ietekme, pieņemšanas, apzināt visu iesaistīto pušu intereses un noskaidrot, kā konkrētais lēmums ietekmēs katru no pusēm.

Šā mērķa sasniegšanai Komisija organizē atklātas uzklausīšanas sanāksmes, kurās ikviens var paust savu viedokli par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas jautājumiem, argumentējot savu nostāju. Sanāksmē Komisijas pārstāvji uzklausa visu regulēšanas procesā ieinteresēto pušu viedoklus un komentārus par iepriekš izziņoto temātu, problēmu vai jautājumu, bet neiesaistās diskusijā. Paustajiem viedokļiem un argumentiem ir rekomendējošs raksturs, padomei pieņemot lēmumu.

Prakse liecina, ka ir attaisnojušies uzklausīšanas sanāksmju organizēšanas mērķi un Komisijas eksperti izvērtē un analizē sanāksmēs izskanējušos argumentus, kas palīdz izstrādāt kvalitatīvākus dokumentu projektus un pieņemt objektīvākus lēmumus. 2002.gadā ir notikušas 6 sanāksmes, kurās tika izskatiti Komisijas izstrādātie tiesību aktu projekti telekomunikāciju jomā, uzklausīti patērētāju viedokli par dabasgāzes tarifu projektu, vērtēti Komisijas izstrādātie tarifu aprēķināšanas metodiku projekti.

Šādu sanāksmju organizēšana sekmē Komisijas darbības atklātumu un veicina gan sabiedrisko pakalpojumu lietotāju, gan sniedzēju interešu ievērošanu, Komisijas padomei pieņemot lēmumus.

Nolūkā sekmēt objektīvu lēmumu pieņemšanu Komisija papildus uzklausīšanas sanāksmju organizēšanai 2002.gadā izveidoja arī padomdevēju institūciju – Konsultatīvo padomi, kurā darbojas regulēšanas procesā tieši neieinteresēti eksperti – atzīti zinātnieki un akadēmīki. Konsultativās padomes pastāvīgie locekļi ir Latvijas Universitātes, Rīgas Tehniskās universitātes un Latvijas Zinātņu akadēmijas pārstāvji – eksperti tieslietu, ekonomikas, enerģētikas, telekomunikāciju un transporta jomā.

Konsultativās padomes uzdevums ir izvērtēt Komisijas darbību un tās izstrādātos dokumentu projektus, kā arī tarifu projektus un sniegt par tiem savu vērtējumu. Pusgada laikā kopš Konsultativās padomes izveides tā sanākusi četras reizes un sniegusi atzinumus par tarifu aprēķināšanas metodikām un dabasgāzes tarifu projektu. Tāpat kā uzklasišanas sanāksmēs paustie viedokli, arī Konsultativās padomes atzinumi ir vērtēti un ņemti vērā pirms lēmumu pieņemšanas.

well as the needs of consumers and protection of their interests. It is therefore important to find out the opinions of all the involved parties before making the decisions that will have a significant impact, and to clarify how the specific decision will affect each party.

To achieve this goal the Commission organizes open public hearings whereby everyone can voice their opinion on public service regulation issues, substantiating their position. During the hearings the Commission's representatives hear out all the opinions and comments of the parties interested in the regulation process on the announced topic, problem or issue, but do not get involved in the discussion. The expressed opinions and arguments have a recommending role when the board makes a decision.

Public hearings mechanism has proved to be a success and the Commission's experts evaluate and analyze the arguments expressed in the hearings; this helps to improve quality of drafted documents and adopt better decisions. Six hearings took place in 2002 – on Commission's drafts of legal acts in the telecommunications sector, natural gas tariff proposal, and the Commission's draft tariff calculation methodologies. Organization of such hearings promotes the transparency of the Commission's operations and the observance of the interests of public service users and providers when the Commission's board adopts decisions.

In order to foster the adoption of thorough decisions, in 2002 the Commission in addition to public hearings formed an advisory institution – the Counseling Board comprised of experts not directly involved in the regulation process – recognized scientists and academics. The regular members of the Counseling Board are representatives of the University of Latvia, Riga Technical University and Latvian Academy of Sciences – experts in law, economics, energy, telecommunications, and transport.

The task of the Counseling Board is to evaluate the Commission's operations and its draft documents, as well as tariff proposals. The Counseling Board has convened four times within half a year since its establishment and has provided its assessment of tariff calculation methodologies and natural gas tariff proposals. Just like the opinions from public hearings, the opinions of the Counseling Board have been evaluated and taken into account before making decisions.

Komisijas struktūra

Komisijas lēmējinstīcija ir padome, kuras sastāvā ir pieci padomes locekļi. 2001.gada jūnijā Saeima pēc MK priekšlikuma iecēla amatā uz pieciem gadiem Komisijas priekšsēdētāju, kas ir arī padomes loceklis, un pārējos padomes locekļus:

Komisijas priekšsēdētāja

Inna Steinbuka.

Padomes locekļi:

Aigars Jirgens,

Raimonds Jonītis,

Edvīns Karnītis,

Ivars Zarinš.

Padome Komisijas vārdā pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus, kas ir saistoši konkrētiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem.

Padomes sekretariāta un ekspertu funkcijas pilda izpildinstitūcija, kas ir pakļauta padomei. Izpildinstitūcija sagatavo jautājumus un dokumentus izskatīšanai padomes sēdēs un īsteno padomes pienemtos lēmumus un administratīvos aktus. Izpildinstitūcijas sastāvā ir katrai valsts regulējamai nozarei atbilstoša struktūrvienība un citas struktūrvienības, kas veic atbalsta funkcijas (skatīt Komisijas struktūras shēmu).

2002.gada beigās kopējais Komisijas darbinieku un amatpersonu skaits bija 68, tajā skaitā 5 padomes locekļi, 6 departamentu direktori, 25 nodaļu vadītāji, 29 eksperti, 3 speciālisti. No visiem Komisijas darbiniekiem augstākā izglītība ir 62 cilvēkiem, no tiem 5 darbiniekiem ir doktora grāds un 10 darbiniekiem – maģistra grāds. Divi darbinieki turpina mācības doktorantūrā, 3 darbinieki – maģistratūrā un 4 darbinieki turpina mācības augstskolā otras specialitātes iegūšanai. Sešiem Komisijas darbiniekiem ir vidējā un vidējā speciālā izglītība un 3 turpina studijas augstskolā. Pavisam 90% darbinieku ir augstākā vai nepabeigta augstākā izglītība.

Structure of the Commission

The decision-making institution of the Commission is the board consisting of five board members. In June 2001 the Saeima following a recommendation of the Cabinet of Ministers appointed the chair of the Commission who is also a commissioner and four other commissioners:

Chair

Inna Steinbuka

Commissioners

Aigars Jirgens

Raimonds Jonitis

Edvīns Karnītis

Ivars Zarinš

The board makes decisions on behalf of the Commission and issues administrative acts which are binding to specific public service providers and users.

The executive institution is subordinated to the board and performs the functions of its secretariat and experts. The executive institution prepares issues and documents for consideration in board meetings and implements the decisions made and the administrative acts issued by the board. The executive institution has a respective structural unit for each state regulated sector and other departments performing support functions (see the structure of the Commission).

At the end of 2002 the total number of the Commission's employees and officials was 68, including five commissioners, six department directors, 25 division managers, 29 experts, and three employees – technical specialists. Out of all Commission's employees 62 persons have higher education, of which five employees have a Doctor's degree and 10 employees have a Master's degree. Two employees continue post-graduate studies, three employees – graduate studies and four employees continue studies in the university for a second degree. Six Commission's employees have secondary and special secondary education and three continue studies in the university. Altogether 90% of employees have higher or unfinished higher education.

PADOME/BOARD

Priekšsēdētājs/*Chair*

Padomes loceklis/*Commissioner*

Padomes loceklis/*Commissioner*

Padomes loceklis/*Commissioner*

Padomes loceklis/*Commissioner*

IZPILDINSTITŪCIJA/EXECUTIVE INSTITUTION

Izpilddirektors/*Executive director*

BIROJS/BUREAU

- Ārējo sakaru nodaļa/*External relations division*
- Audita nodaļa/*Audit division*
- Sabiedrisko attiecību nod./*Public relations division*

ENERĢĒTIKAS DEPARTAMENTS/ENERGY DEPARTMENT

- Vispārējā energoapgādes regulēšanas nodaļa
General Energy regulation division
- Elektroenerģijas un koģenerācijas nodaļa
Electricity and cogeneration division
- Gāzes nodaļa/*Gas division*

JURIDISKĀS DEPARTAMENTI/LEGAL DEPARTMENT

- Enerģētikas regulēšanas juridiskā nodrošinājuma nodaļa
Energy regulation division
- Telekomunikāciju un pasta regulēšanas juridiskā nodrošinājuma nodaļa/*Telecommunications and post regulation div.*
- Dzelzceļa transporta un pasažieru autopārvadājumu regulēšanas juridiskā nodrošinājuma nodaļa/*Railway transportation regulation division*
- Vispāriņā juridiskā nodrošinājuma nodaļa
Division for general legal issues

TELEKOMUNIKĀCIJU UN PASTA DEPARTAMENTI

- ##### TELEKOMUNICATIOMS AND POST DEPARTMENT
- Licencēšanas nodaļa/*Licensing division*
 - Pakalpojumu un kvalitātes nod./*Service and quality division*
 - Tarifu nodaļa/*Tariff division*
 - Universālā pakalpojumu nodaļa/*Universal service division*
 - Pasta nodaļa/*Post division*

EKONOMISKĀS ANALĪZES DEPARTAMENTI

ECONOMIC ANALYSIS DEPARTMENT

- Uznemumu analīzes nod./*Enterprise analysis division*
- Makroekonomiskās analīzes nodaļa
Macroeconomic analysis division
- Pārskatu nodaļa/*Reporting division*

DZELZCEĻA TRANSPORTA DEPARTAMENTI

RAILWAY TRANSPORTATION DEPARTMENT

- Dzelzceļa transporta informācijas analīzes un licencēšanas nodaļa/*Information analysis and licensing division*
- Tarifu nodaļa/*Tariff division*

ADMINISTRATĪVĀS DEPARTAMENTI

ADMINISTRATIVE DEPARTMENT

- Finanšu nodaļa/*Financial division*
- Grāmatvedības nodaļa/*Accounting division*
- Kancelejas un arhīva nod./*Chancellery and archive div.*
- Personāla nodaļa/*Personnel division*
- Saimniecības un tehniskā nodrošinājuma nodaļa
Technical provision division

Starptautiskā sadarbība

Komisija starptautiskās sadarbības jomā ir izvirzījusi divus galvenos mērķus – veicināt Komisijas darbinieku profesionālo izaugsmi un sekmēt Komisijas nostiprināšanos starptautiskajās organizācijās/institūcijās, ienemot tajās novērotāja vai pilntiesīga dalībnieka statusu. 2002.gadā starptautiskā sadarbība nostiprinājās vairākos virzienos. Turpmāk minētais ir tikai daļējs ieskats šajā jomā.

Sadarbība ar reģionālajām un nozaru regulatoru asociācijām

2002.gada aprīlī trīs Baltijas valstu enerģētikas regulatori parakstīja memorandu par informācijas apmaiņu, bet 2002.gada novembrī Igaunijas Republikas Enerģijas tirgus inspekcija, Latvijas Republikas Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija un Lietuvas Republikas Valsts cenu un enerģētikas kontroles komisija parakstīja memorandu "Par Kopējo Baltijas elektroenerģijas tirgu".

Enerģijas Reģionālo Regulatoru Asociācijas (ERRA) pasākumu ietvaros Komisija piedalījās Tarifu un cenu, kā arī Licencēšanas un konkurenčes komiteju darbā. Regulāri tika sniegtā informācija par Latvijas enerģijas sektora un visas tautsaimniecības ekonomiskajiem rādītājiem, kā arī par reģeneratīvo resursu izmantošanu elektroenerģijas ražošanā. Paralēli sadarbībai ar ERRA tika arī izvērsta divpusēja sadarbība ar ASV Regulēšanas komisiju nacionālo asociāciju (NARUC) – galveno ERRA finansiālo atbalstītāju.

Telekomunikāciju jomā tika uzsākta sadarbība ar Eiropas Savienības Neatkarīgo regulatoru grupu (Independent Regulators Group).

Sadarbība ar starptautiskajām institūcijām

2002.gadā turpinājās sadarbība ar Zviedrijas Starptautiskās attīstības aģentūru SIDA (apmācību programma telekomunikāciju jomā), Pasaules Banku (Komisija ir sagatavojuusi un iesniegusi projektus Pasaules Banks granta sanemšanai) un Ekonomiskās attīstības un sadarbības organizāciju (OECD). Komisija piedalījās OECD Baltijas reģionālās programmas Konsultatīvajā padomē un bija pārstāvēta OECD sanāksmēs.

Sadarbība ar ES

2002.gads iezīmējās ar aizvien aktivāku piedalīšanos EK (Eiropas Komisija) komitejās. Tā telekomunikāciju un pasta jomā Komisija tika pārstāvēta EK telekomunikāciju Atvērtā tīkla nodrošināšanas komitejā (Open Network Provision Committee) un Eiropas pasta

International cooperation

Commission has set two main goals for international cooperation – promoting the professional development of the Commission's employees and strengthening its position in international organizations/institutions by having observer or full-fledged participant status. In 2002 international cooperation expanded in several directions. Information below is only a partial insight.

Cooperation with regional and sector regulatory associations

In April 2002 the regulators of three Baltic States signed a memorandum on information exchange, and in November 2002 Energy Market Inspectorate of Estonia, Public Utilities Commission of Latvia and National Control Commission for Prices and Energy of Lithuania signed a memorandum on the Common Baltic Electricity Market.

Within the Energy Regulators Regional Association (ERRA) the Commission participated in the work of Committees on Tariffs and Prices, Licensing, and Competition. The Commission regularly provided information on the economic indicators of the Latvian energy sector and the national economy, as well as the use of regenerative resources in the production of electricity. The Commission also expanded the bilateral cooperation with U.S. National Association of Regulatory Utility Commissioners (NARUC) – the main financial supporter of ERRA.

In the telecommunications sector the Commission started cooperation with European Independent Regulators Group.

Cooperation with international institutions

In 2002 cooperation continued with Swedish International Development Agency (SIDA) (training program in telecommunications sector), World Bank (the Commission has prepared and submitted projects to receive World Bank grants), and Organization for Economic Cooperation and Development (OECD). The Commission participated in the Advisory Council of OECD's Baltic Regional Program and was represented in OECD meetings.

Cooperation with EU

Year 2002 marked more active participation in EC (European Commission) committees. In the telecommunications and postal sector the Commission was represented in the Telecommunications Open Network Provision Committee and European Committee for Postal Regulation.

regulēšanas komitejā (European Committee for Postal Regulation).

Komisija arī piedalījās EK pasūtītajā ES kandidātvalstu telekomunikāciju sektora pētījuma darba grupā, kuras ietvaros Komisija sadarbībā ar telekomunikāciju uzņēmumiem un nozares asociācijām apkopoja informāciju par Latvijas telekomunikāciju tirgu dažādos griezumos.

Ekonomikas ministrijas Phare projekta "Enerģētikas sektora restrukturācija" ietvaros 2002. gada laikā Komisijas darbinieki aktīvi izmantoja iespējas sanemt ārvalstu konsultantu palīdzību un piedalīties projektā ietvertajos semināros.

Komisija iesniedza pieteikumu Phare twinning projektam telekomunikāciju jomā. Tā istenošana tiks uzsākta 2003.gadā. Komisija centās aktīvi izmantot Phare (TAIEX programmas) piedāvātās apmācību un pieredzes apmaiņas iespējas.

Regulējamās nozares un lielākie pakalpojumu sniedzēji

Lai sniegtu visaptverošu ieskatu Komisijas darbībā un raksturotu regulēšanas kontekstu katrā no nozarēm, gada pārskatā tiek piedāvāta informācija par regulējamo nozaru attīstību un lieлāko uzņēmumu darbību.

2002.gadā salīdzinājumā ar 2001.gadu iekšzemes kopprodukts salīdzināmās cenās pieauga par 6,1%. Elektroenerģijas, gāzes un ūdens apgādes nozares pievienotā vērtība 2002.gadā pieauga par 4,6%. Nozares ipatsvars kopējā pievienotajā vērtībā salīdzinājumā ar 2001.gadu samazinājās par 0,1 procentpunktu un bija 3,6%.

Transporta un sakaru nozare, kurā ietilpst arī dzelzceļa transports, teletelekomunikācijas un pasts, 2002.gadā pieauga kopumā par 2,4%. Pieauguma tempu palēnināšanās izskaidrojama galvenokārt ar to, ka samazinājās kravu apgrozība ostās un pa cauruļvadiem transportētās naftas un tās produktu apjomī. Tai pašā laikā kravu apgrozība pa dzelzceļu pieauga par 6%

The Commission also participated in the telecommunications sector research group of EU candidate countries and gathered information on the telecommunications market in Latvia in cooperation with telecommunications companies and sector associations.

In 2002 the Commission's employees actively used the help of foreign consultants and participated in the seminars within the Ministry of Economy Phare project for Energy sector restructuring.

The Commission submitted an application for Phare twinning project in the telecommunications sector. Its implementation will start in 2003. The Commission actively used the opportunities for training and experience exchange offered by Phare (TAIEX program).

Regulated sectors and largest service providers

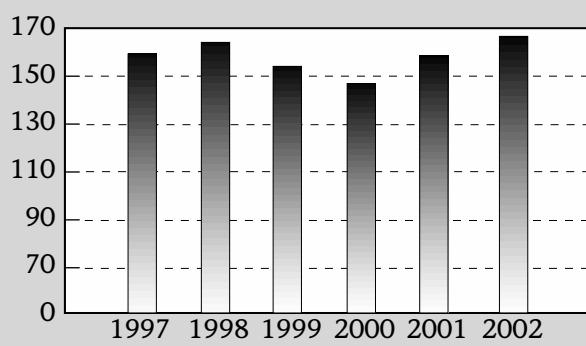
In order to provide an all-inclusive overview of the Commission's operations and characterize the context for regulation in each of the sectors, the annual report contains information on development of regulated sectors and largest service providers.

In 2002, compared to 2001, the gross domestic product at constant prices grew by 6.1%. The value added of electricity, gas and water supply sector grew by 4.6% in 2002. The share of the sector in total value added decreased by 0.1 percentage point compared to 2001 and was 3.6%.

The transport and communications sector, which covers also railway, telecommunications and postal services, grew by a total of 2.4% in 2002. The slowdown of growth can be explained by lower volumes of cargos in ports and lower volumes of oil and oil products transported through the pipelines. At the same time cargo turnover by

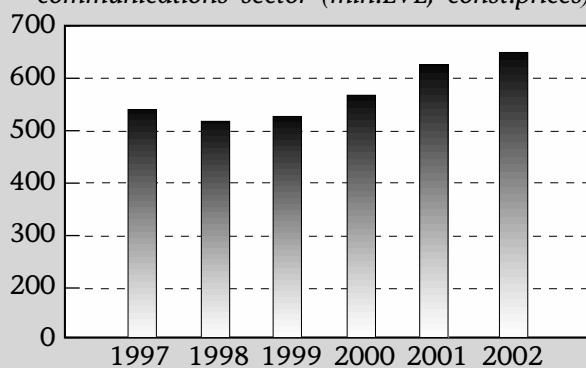
Elektroenerģijas, gāzes un ūdens apgādes vērtība (milj. Ls salīdz. cenās)

Value added of electricity, gas and water supply sector (mln.LVL, const.prices)

Transporta un sakaru nozares pievienotā vērtība (milj. Ls salīdz. cenās)

Value added of transport and communications sector (mln.LVL, const.prices)

un pasta un sakaru nozares apjomī, pateicoties mobilu telefonu sakaru attīstībai, pieauga par 8%. Nozares ipatsvars iekšzemes kopprodukta struktūrā samazinājās par 1 procentpunktu un bija 14,5% no kopējās pievienotās vērtības.

Mājsaimniecību patēriņa izdevumi regulējamiem sabiedriskajiem pakalpojumiem²

Patēriņa izdevumu analīze³ rāda, ka iedzīvotāji arvien vairāk naudas izdod regulējamo pakalpojumu apmaksai. Laikā no 1996.gada līdz 2001. gadam⁴ patēriņa izdevumi šiem pakalpojumiem videjī mēnesī uz vienu mājsaimniecības locekli ir pieaugaši vairāk nekā 3 reizes – no Ls 2,13 līdz Ls 6,96, galvenokārt uz telekomunikāciju pakalpojumu pieauguma rēķina. Mājsaimniecību kopējie patēriņa izdevumi šajā laikā pieauga gandrīz 2 reizes. Lai gan patēriņa izdevumi regulējamiem pakalpojumiem apskatāmajā periodā ir pieaugaši, atsevišķos pakalpojumu veidos bija vērojams ikgadējā patēriņa samazinājums.

Ār regulējamiem sabiedriskajiem pakalpojumiem saistīto izdevumu ipatsvars kopējos mājsaimniecību patēriņa izdevumos 1996.-2000.gadā sistemātiski pieauga (no 4,5% līdz 8,5%), savukārt 2001. gadā salidzinājumā ar 2000.gadu šis rādītājs pazeminājās (līdz 8,0%).

Apskatīto pakalpojumu veidu ipatsvars mājsaimniecības patēriņa izdevumu struktūrā ir atšķirīgs. 1996.-1997.gadā visaugstākais ipatsvars kopējā patēriņa struktūrā bija patēriņa izdevumiem par elektīriku, bet 1998.-2001.gadā – par telefona pakalpojumiem.

railway grew by 6% and postal and communications sectors grew by 8% owing to the development of mobile phone communications. The share of the sector in GDP decreased by 1 percentage point and was 14.5% of total value added.

Household consumption expenditures on regulated public services²

Household expenditure analysis³ shows that people are spending increasing amount of money on regulated services. From 1996 to 2001⁴ consumption expenditures on such services per one member of a household have increased more than three times – from 2.13 lats to 6.96 lats, mainly due to the growth of payments for telecommunications services. For comparison, total household consumption expenditures during this period increased almost twice. Despite the growth of expenditures on the regulated services in the survey period, there was a decrease in annual consumption levels for several types of services.

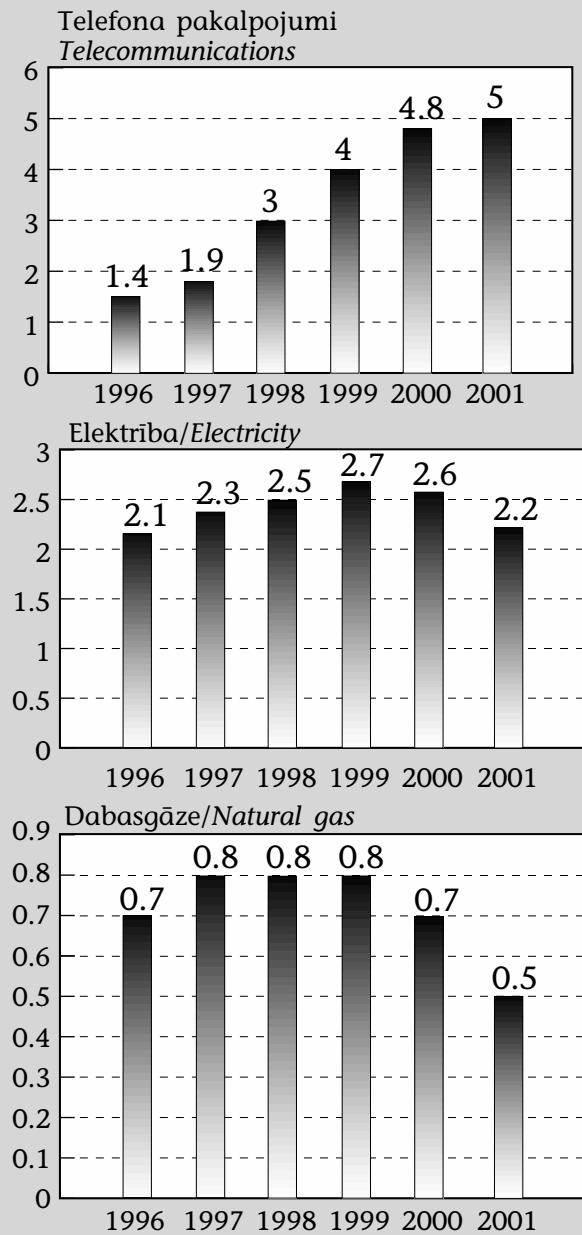
The share of expenditures on regulated public services in total household consumption expenditures increased from 4.5% in 1996 to 8.5% in 2000, but in 2001 this indicator decreased to 8.0%.

The structure of household consumption expenditures and the shares of different regulated services are changing over years. In 1996-1997 expenditures on electricity had the highest share in the total consumption structure, but in 1998-2001 the largest share was spent on telecommunications services.

Consumption expenditures on telecommu-

Regulējamo pakalpojumu veidu ipatsvars mājsaimniecības patēriņa izdevumu struktūrā 1996.-2001.gadā, procentos

The share of regulated public services in the structure of household consumption expenditures in 1996-2001, percent

² Šeit un turpmāk – valsts regulējtie pakalpojumi/Regulated public services hereafter denote state regulated public services

³ Analīzei izmantoti CSP Mājsaimniecību budžetu apsekojumu rezultāti/Analysis is based on Household budget survey data by Central Statistical Office

⁴ Sakarā ar izmaiņām mājsaimniecību budžeta apsekojuma organizēšanā 2001.gada analīzei izmantoti CSP mājsaimniecību budžetu pētījuma dati par laiku no 2001.gada maija līdz 2002.gada janvārim/Due to changes in organization of budget surveys, data for 2001 is taken from Central Statistical Office Household budget survey for the time period May 2001 – January 2002

Patēriņa izdevumi par telefona pakalpojumiem⁵ 2001. gadā sastādīja vidēji Ls4,33 mēnesī uz vienu mājsaimniecības locekli. No 1996.gada līdz 2001.gadam patēriņa izdevumi par telefona pakalpojumiem sistemātiski pieauga kā absolūtā, tā relatīvā izteiksmē – par Ls 3,69 uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī vai par 3,6 procentpunktiem kopējos patēriņa izdevumos. 2001.gadā salīdzinājumā ar 1996.gadu mājsaimniecībās, kas ietilpa pirmajā kvintilē, patēriņa izdevumi par telefona pakalpojumiem palielinājās no Ls 0,24 līdz Ls 1,40, bet piektās kvintiles mājsaimniecībās – no Ls 1,51 līdz Ls 10,01 vidēji mēnesī uz vienu mājsaimniecības locekli.

2001.gadā stacionārais telefona pieslēgums bija 4/5 mājsaimniecību. Mobilu telefonu skaits vidēji uz vienu mājsaimniecību bija 0,4 (pirmajā kvintilē – 0,2, bet piektajā – 0,8). To iedzīvotāju vidū, kuri izmantoja un apmaksāja telefona pakalpojumus, maksājuma apmērs par šo pakalpojumu 2001.gadā bija Ls 5,59 (pirmajā kvintilē – Ls 2,94, bet piektajā – Ls 10,42 vidēji mēnesī uz vienu mājsaimniecības locekli).

Interneta pieslēgums 2001.gadā bija 3% mājsaimniecību (nepilnam procentam mājsaimniecību pirmajā kvintilē un 7% piektās kvintiles mājsaimniecību).

2001.gadā patēriņa izdevumi elektrībai – vidēji Ls 1,91 mēnesī uz vienu mājsaimniecības locekli – sastādīja tikai 44% no patēriņa izdevumiem par telefona pakalpojumiem. Bez tam elektrības patēriņa izdevumos nav vērojama tik liela svārstību amplitūda starp zemāko un augstāko kvintili grupu, kā arī pilsētu un lauku mājsaimniecībām, kāda ir vērojama telefona pakalpojumu patēriņa izdevumos. Pirmajā un otrajā kvintilē apskatāmajā laika periodā elektrības patēriņa izdevumu īpatsvars kopējos patēriņa izdevumos turpina nedaudz palielināties, bet salīdzinoši turīgākajās, trešās, ceturtās un piektās kvintiles grupas mājsaimniecībās šis rādītājs pēdējos gados nav mainījies vai pat ir samazinājies.

Patēriņa izdevumi par dabasgāzi (tikla gāzi) 2000.gadā iedzīvotājiem, kas izmantoja pakalpojumu (aptuveni 2/5 no visām mājsaimniecībām), bija Ls 1,04 vidēji mēnesī uz vienu mājsaimniecības locekli, bet 2001.gadā – Ls 1,10 (pirmajā kvintilē 2000. un 2001.gadā attiecīgi – Ls 0,72 un Ls 0,83, piektajā – Ls 1,36 un Ls 1,27). Interesanti atzīmēt, ka mājsaimniecību patēriņa izdevumi par sašķidrināto (balonu) gāzi (salīdzinātas atbilstošo kvintili grupu mājsaimniecības, kurām ir pieejams attiecīgais pakalpojums) ir 2,5 reizes lielāki nekā izdevumi par dabasgāzi.

Dzelzceļa transporta pakalpojumu īpatsvars mājsaimniecību patēriņa izdevumu struktūrā pilsētās pēdējos gados svārstījās 0,3% – 0,4% robežās, bet laukos – no 0,1% līdz 0,2%.

⁵ No 2001.gada CSP ir precīzējusi pozīciju "Telefona un telefaksa pakalpojumi" ietverto pakalpojumu klāstu, kā arī izdalījusi opakšpozīcijas "Interneta pakalpojumi" un "Interneta pieslēgums" / Since 2001 Central Statistical Office has revised the scope of services included under the section of telecommunications, as well have stated separately "internet services" and "internet connection"

nifications services⁵ constituted on average 4.33 lats monthly per one household member in 2001. From 1996 to 2001 consumption expenditures on telecommunications services grew steadily both in absolute and relative terms – monthly payment increased by 3.69 lats per one household member or by 3.6 percentage points in total consumption-expenditures. In 2001 for households of the first quintile consumption expenditures on telecommunications services were 1.40 lats (compared to 0.24 lats in 1996), but for households of the fifth quintile – 10.01 lats (compared to 1.51 lats in 1996) on average per one household member monthly.

In 2001 four fifths of households had a fixed telephone line. The average number of mobile phones in one household was 0.4 (in the first quintile – 0.2, in the fifth quintile – 0.8). If calculated only for households using telecommunications services, the payment for this service in 2001 was 5.59 lats on average per one household member monthly (in the first quintile – 2.94 lats, in the fifth quintile – 10.42 lats).

3% of households had Internet connection in 2001 (almost one percent of households in the first quintile and 7% of households in the fifth quintile).

In 2001 consumption expenditures on electricity – 1.91 lats on average per one household member monthly – constituted only 44% of consumption expenditures on telecommunications services. Moreover, for the consumption expenditures on electricity the difference between the lowest and highest quintiles and between urban and rural households were not as big as for the expenditures on telecommunications services. In the first and second quintile the share of consumption expenditures on electricity in the total expenditures is growing over years, but in the wealthier households of the third, fourth and fifth quintiles this indicator has not changed over the last years or has even decreased.

Consumption expenditures on natural gas (calculated for households who used this service – about two fifths of all households) were 1.04 lats per one household member monthly in 2000, and 1.10 lats in 2001 (in the first quintile in 2000 and 2001 – 0.72 lats and 0.83 lats respectively, in the fifth quintile – 1.36 lats and 1.27 lats).

Household consumption expenditures on liquefied gas in cylinders are 2.5 times bigger than expenditures on natural gas (compared among households using the respective services).

The share of railway services in the structure of household consumption expenditures over the last years has fluctuated from 0.3% to 0.4% for households in the cities

2000.gadā patēriņa izdevumi dzelzceļa pakalpojumiem vidēji mēnesī uz vienu mājsaimniecības locekli veidoja Ls 0,18 (pilsētās – Ls 0,22, laukos – Ls 0,09). 2001.gadā bija vērojams vidējā rādītāja pieaugums līdz Ls 0,23.

Pasta sūtījumu ipatsvars mājsaimniecību patēriņa izdevumu struktūrā pēdējos gados sastādīja tikai 0,1%. 2000.gadā patēriņa izdevumi pasta sūtījumiem sastādīja Ls 0,05, bet 2001.gadā – vidēji Ls 0,06 mēnesī uz vienu mājsaimniecības locekli.

and from 0.1% to 0.2% for households in rural areas. In 2000 average monthly household expenditures on railway services constituted 0.18 lats (0.22 lats in the cities, and 0.09 lats in rural areas) per one household member. The average indicator increased to 0.23 lats in 2001.

The share of postal services in the structure of household consumption expenditures constituted only 0.1% over the last years. In 2000 consumption expenditures on postal services were 0.05 lats, but in 2001 – 0.06 lats on average per one household member monthly.

Enerģētika

Nozares īss raksturojums

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) opératīvajiem datiem 2002.gadā dabasgāzes patēriņš bija 1572 milj.m³, tas ir, par 0,5% vairāk nekā iepriekšējā gadā.

Saskaņā ar operatīvajiem datiem 2002.gadā Latvijā elektroenerģijas patēriņš pieauga par 3,5% un bija 5126 milj.kWh. Kopējais Latvijas elektroenerģijas tirgus apjoms 2002.gadā bija 5994 milj.kWh, no tā 37% veidoja importētā elektroenerģija.

Regulējamie uzņēmumi

Saskaņā ar MK 2001.gada 3.jūlija noteikumiem nr.297 "Noteikumi par regulējamiem sabiedrisko pakalpojumu veidiem", elektroenerģijas apgādē tiek regulēta elektroenerģijas ražošana stacijās, kuru jauda ir lielāka par vienu megavatu. Nelielām elektrostacijām (piem., mazajām HES) nav nepieciešama Komisijas licence. Regulēta tiek arī elektroenerģijas pārvade (ar spriegumu 110 kV un lielāku), elektroenerģijas sadale (ar spriegumu virs viena

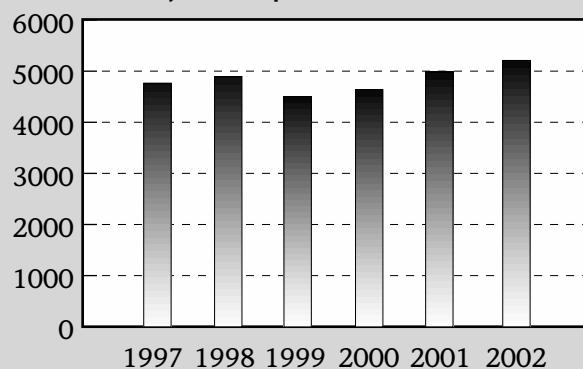
Energy

Brief description of the sector

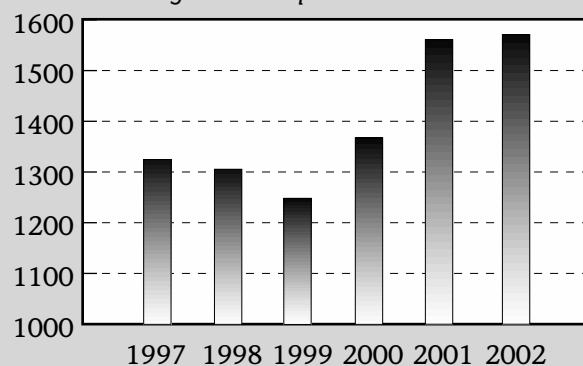
According to the data of Central Statistical Bureau, in 2002 the consumption of natural gas was 1572 million m³, that is, 0.5% more than in the previous year.

In 2002 electricity consumption in Latvia grew by 3.5% and was 5126 million kWh. Total electricity market volume in Latvia in 2002 was 5994 million kWh of which 37% was imported electricity.

Elektroenerģijas patēriņš milj. kWh
Electricity consumption mln. kWh

Dabasgāzes patēriņš milj. m³
Natural gas consumption mln. m³

Regulated enterprises

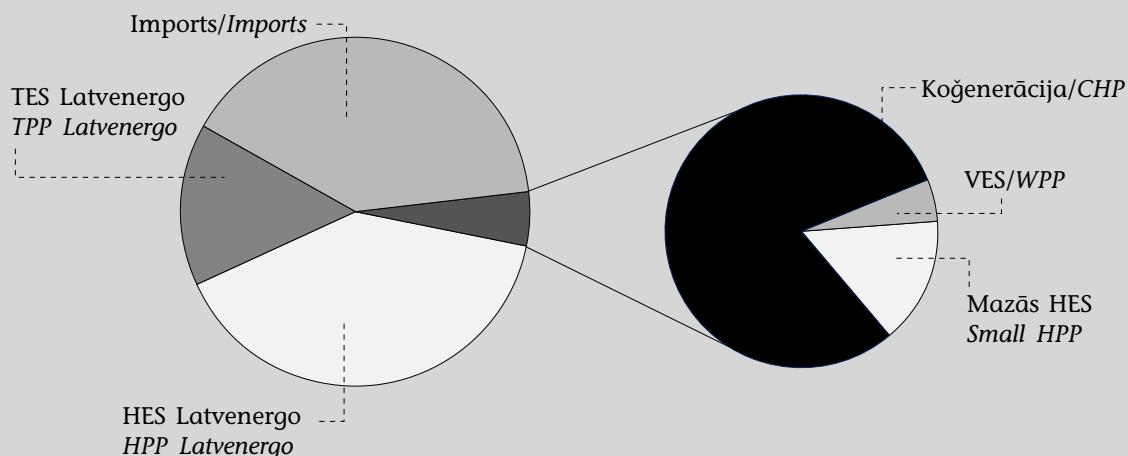
In accordance with the Cabinet of Ministers regulations No.297 "Regulations on types of regulated public services" of July 3, 2001 generation of electricity is regulated in plants with capacity over 1 MW. Small electricity generators (for example, small hydropower plants) are not required to have Commission's license. Other regulated activities are electricity transmission (with 110 kV voltage and higher), electricity distribution (with voltage above 1 kV) and electricity sales (with sales volume above 4000 MWh annually).

kilovolta) un elektroenerģijas realizācija (ar realizācijas apjomu virs 4000 megavatstundām gadā).

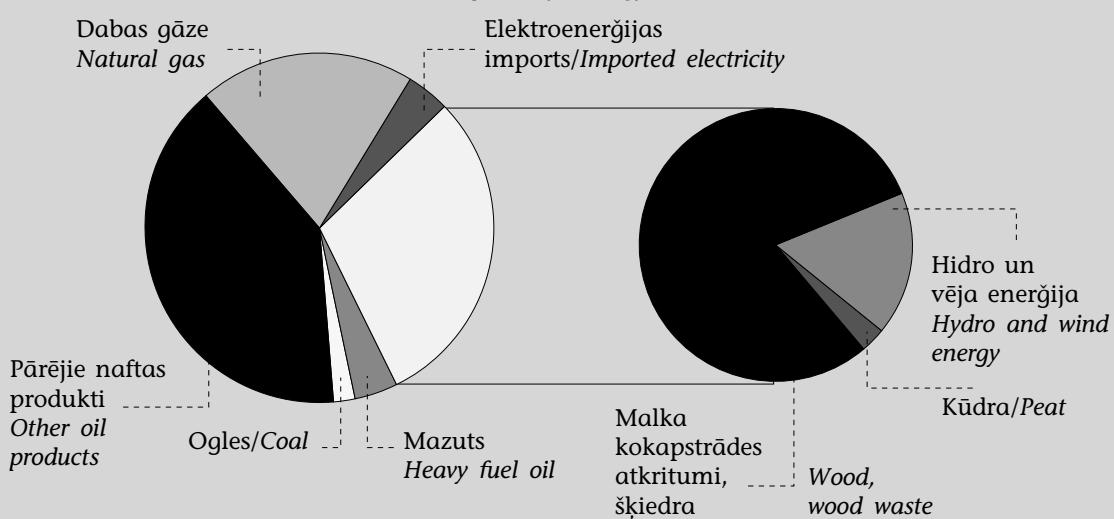
2002.gadā Latvijā darbojās 43 licencēti elektroenerģijas apgādes uzņēmumi: VAS "Latvenergo" (skatīt 2.ielikumu), kurai izsniegtas licences elektrovenerģijas ražošanai hidroelektrostacijās un termoelektrostacijās, elektroenerģijas pārvadei, sadalei un realizācijai, un citi uzņēmumi, kuriem izsniegtas 36 licences siltumenerģijas un elektroenerģijas vienlaicīgai ražošanai koģenerācijas stacijās, 14 licences elektroenerģijas ražošanai vēja elektrostacijās un 1 licence mazajai HES, 11 licences elektroenerģijas sadalei un 10 licences elektroenerģijas realizācijai.

In 2002 43 licensed electricity supply enterprises operated in Latvia: state JSC "Latvenergo" (see Box 2) having licenses for electricity generation in hydroelectric plants and thermoelectric plants, electricity transmission, distribution and sales, and other enterprises – having 36 licenses for combined generation of heat energy and electricity in CHP plants, 14 licenses for electricity generation using wind power generators, one license for a small hydropower plant, 11 licenses for electricity distribution and 10 licenses for electricity sales

**Elektroenerģijas piegādes struktūra 2002. gadā
Electricity supply structure in 2002**

**Primāro energoresursu struktūra Latvijā 2001. gadā
Structure of primary energy resources in Latvia in 2001**

2. ielikums

VAS "Latvenergo"

2002.gadā Latvenergo elektrostacijās tika saražotas 3 668,9 GWh elektroenerģijas, kas ir 58,1% no kopējā Latvijas elektroenerģijas patēriņa un 92,5% no kopējā Latvijā saražotā elektroenerģijas daudzuma.

2002.gadā Latvenergo hidroelektrostacijās saražoja 2 431,3 GWh, kas ir 66,3% no kopējās Latvenergo saražotās elektroenerģijas, bet Rīgas TES saražoja 1 237,5 GWh elektroenerģijas, kas ir 33,7% no kopējās Latvenergo saražotās elektroenerģijas, un 2 985,5 GWh siltumenerģijas, kas ir ap 70% no Rīgas pilsētas centralizētajai siltumapgādei saražotā siltuma.

2002.gadā pieauga Latvenergo klientu patērētās elektroenerģijas apjoms. Uzņēmums pārdeva 5 046 GWh elektroenerģijas, kas ir par 3,5% vairāk nekā 2001.gadā. Lielākie elektroenerģijas patērētāji bija rūpnieciskie lietotāji, kuri patērēja 1 613 GWh.

Latvenergo 2002.gadā nemainīja tarifus, un tie saglabājās iepriekšējo četru gadu līmeni.

2002.gadā Latvenergo turpināja īstenot ilgtermiņa programmā paredzēto aktīvu atjaunošanas un attīstības programmu, kopumā investējot 67,8 milj.Ls.

Latvenergo filiāle Tehniskais centrs (TC) nodrošina komunikāciju pakalpojumu sniegšanu starp Latvenergo filiālēm, un 2002.gadā tika saņemta licence publisko telekomunikāciju pakalpojumu sniegšanai.

(Sagatavots, izmantojot uzņēmuma sniegto neauditēto informāciju.)

Box 2

State JSC "Latvenergo"

In 2002 Latvenergo power plants generated 3 668.9 GWh of electricity representing 58.1% of total electricity consumption in Latvia and 92.5% of total electricity generation in Latvia.

In 2002 Latvenergo hydropower plants generated 2 431.3 GWh which is 66.3% of total electricity generated by Latvenergo, but Riga TES CHP plants generated 1 237.5 GWh of electricity or 33.7% of total electricity generated by Latvenergo and 2 985.5 GWh of heat energy representing about 70% of the heat generated for Riga district heating system.

In 2002 the amount of electricity consumed by Latvenergo customers increased. The enterprise sold 5 046 GWh of electricity – by 3.5% more than in 2001. The largest electricity consumers were industrial users accounting for 1 613 GWh.

Latvenergo did not change tariffs in 2002 and they remained at the previous four year level.

In 2002 Latvenergo continued the asset renewal and development program investing 67.8 million lats.

Latvenergo subsidiary Tehniskais centrs (TC) provides communication services for Latvenergo subsidiaries and in 2002 it received a license for the provision of public telecommunications services.

(Based on unaudited information provided by the company)

Dabasgāzes apgādē tiek regulēta dabasgāzes pārvade pa cauruļvadiem, realizācijai paredzētās dabasgāzes uzglabāšana, dabasgāzes sadale un dabasgāzes realizācija. Sašķidrinātās gāzes apgādē tiek regulēta realizācijai paredzētās sašķidrinātās gāzes uzglabāšana un iepildīšana tvertnēs, cisternās vai balonos, sašķidrinātās gāzes sadale un sašķidrinātās gāzes realizācija jebkurā pildijumā.

Ar dabasgāzes apgādi nodarbojas viens licencēts uzņēmums – a/s "Latvijas Gāze" (skatīt 3.ielikumu). Sašķidrinātās gāzes apgādē 69 uzņēmumiem ir piešķirtas 69 licences sašķidrinātās gāzes realizācijai, 43 licences sašķidrinātās gāzes sadalei un 31 licence sašķidrinātās gāzes uzglabāšanai un iepildīšanai.

In natural gas supply sector natural gas transmission through pipelines, natural gas storage for sales, natural gas distribution and natural gas sales are regulated. In liquefied gas supply sector liquefied gas storage and filling into containers, cisterns or gas-cylinders intended for sales, liquefied gas distribution and liquefied gas sales in any type of container are regulated.

There is one licensed company in the natural gas supply sector – JSC "Latvijas Gāze" (see Box 3). In the liquefied gas supply sector there are 69 enterprises having 69 licenses for liquefied gas sales, 43 licenses for liquefied gas distribution and 31 licenses for liquefied gas storage and filling.

3. ielikums

A/s "Latvijas Gāze"

Līdz ar atlikušo 3% a/s "Latvijas Gāze" akciju pārdošanas izsoles rezultātu apstiprināšanu 2002.gada martā tika pabeigta a/s "Latvijas Gāze" privatizācija. Līdz ar to a/s "Latvijas Gāze" kļuva par 100% privātu kompāniju, un turpina kotēties Rīgas fondu biržas oficiālajā sarakstā.

Pateicoties a/s "Latvijas Gāze" investīciju politikai un jaunu patēriņtāju piesaistišanai, dabasgāzes realizācijas apjoms iedzīvotāju sektorā pieaudzis no 89 milj.m³ 2001.gadā līdz 98 milj.m³ 2002.gadā. Taču tas sastāda tikai 6,3% no kopējā apjoma. Ap 60% no visa dabasgāzes apjoma patēriņi 6 lielākie patēriņtāji. Vidējais dabasgāzes realizācijas tarifs 2002.gadā bija 60,46 Ls/tūkst.m³.

Neto apgrozījums 2002.gadā sasniedza 106,4 milj.Ls, kas ir par 1% vairāk nekā 2001.gadā. A/s "Latvijas Gāze" struktūras reorganizācijas rezultātā strādājošo skaits no 3737 1994.gadā samazinājies līdz 1728 strādājošajiem (dabasgāzes sistēmā – 1256 un SIA "LPG" – 472) 2002.gadā.

2002.gadā tika demontēts vecais kompresoru cehs Inčukalna PGK un uzsākta būvlaukuma sagatavošana jaunā ceha celtniecībai un rezerves kompresoru uzstādīšanai 2003.-2004.gadā.

No 1997.gada uzņēmuma attīstībā investēti vairāk nekā 33,2 milj.Ls. 2002.gadā tika izbūvēti jauni gāzes vādi 205,1 km garumā.

(Sagatavots, izmantojot uzņēmuma sniegto neauditēto informāciju.)

Box 3

JSC "Latvijas Gaze"

The privatization of JSC "Latvijas Gaze" was completed when the results of auction of the remaining 3% of JSC "Latvijas Gaze" stocks were confirmed in March 2002. Thus JSC "Latvijas Gaze" became a 100% privately owned company, and it continues to be quoted on the official list of Riga Stock Exchange.

Thanks to the investment policy of JSC "Latvijas Gaze" and attraction of new customers, the natural gas sales volume in the household sector has grown from 89 million m³ in 2001 to 98 million m³ in 2002. However, it constitutes only 6.3% of the total volume. Six largest industrial customers consume about 60% of the total natural gas sold. The average natural gas sales tariff in 2002 was 60.46 lats/thousand m³.

The net turnover in 2002 reached 106.4 million lats – by 1% more than in 2001. As a result of reorganization of the structure of JSC "Latvijas Gaze" the number of employees decreased from 3737 in 1994 to 1728 in 2002 (1256 in the natural gas system and 472 in the liquefied gas company).

In 2002 the old compressor building in Incukalns underground gas storage facility was removed and the preparation of the construction site was started for constructing a new building and installing reserve compressors in 2003-2004.

Since 1997 more than 33.2 million lats have been invested in the development of the company. In 2002 205.1 km of new gas pipelines were built.

(Based on unaudited information provided by the company)

2002.gadā izsniegtās licences

Elektroapgādē ir izsniegtas 3 licences siltumenerģijas un elektroenerģijas vienlaicīgai ražošanai koģenerācijas stacijās, 1 licence elektroenerģijas ražošanai hidroelektrostacijā un 4 licences elektroenerģijas realizācijai.

Sašķidrinātās gāzes apgādē ir izsniepta 1 licence dabasgāzes realizācijai, 10 licences sašķidrinātās gāzes realizācijai, 2 licences sašķidrinātās gāzes sadalei un 2 licences sašķidrinātās gāzes uzglabāšanai un iepildišanai.

Metodikas

2002.gadā Komisijā tika izstrādātas vairākas metodikas, nemot vērā arī uzklausīšanas sanāksmēs izteiktos uzņēmumu un citu ieinteresēto pušu viedokļus.

2002.gada 20.augustā ar Komisijas padomes lēmmu nr.80 tika apstiprināta "Koģenerācijas stacijās saražotās siltumenerģijas un koģenerācijas stacijās ar jaudu virs 4 megavatiem saražotās elektroenerģijas tarifu aprēķinā-

Licenses issued in 2002

In the electricity sector the Commission granted three licenses for combined heat energy and electricity production in CHP plants, one license for electricity generation in hydropower plant and four licenses for electricity sales.

In the liquefied gas supply sector the Commission granted one license for natural gas sale, 10 licenses for liquefied gas sale, two licenses for liquefied gas distribution and two licenses for liquefied gas storage and filling.

Methodologies

In 2002 the Commission elaborated several methodologies, taking into account the opinions of service providers and other involved parties expressed in the public hearings.

On August 20, 2002 "Tariff calculation methodology for the heat produced in CHP plants and for the electricity produced in CHP plants with capacity above 4 MW for 2002-2003 heating season" was approved by the

šanas metodika 2002.-2003.gada apkures sezona". Sadarbībā ar energoapgādes uzņēmumiem (koģenerācijas stacijas) tika veikta metodikas aprobēšana, lai pēc pilnveidošanas 2003.gadā apstiprinātu jaunu metodiku "Koģenerācijas stacijās saražotās siltumenerģijas un koģenerācijas stacijās ar jaudu virs 4 megavatiem saražotās elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodika".

2002.gada 11.decembra Komisijas padomes sēdē ar lēmumu nr.145 tika apstiprināta "Elektrotikla pieslēguma maksas noteikšanas metodika". Atšķirībā no iepriekšējās šī metodika paredz pieslēguma ierīkošanas faktiskās izmaksas sadalit procentuāli starp piegādātāju un lietotāju – 60% sedz lietotājs, 40% piegādātājs.

2002.gadā tika izstrādāti šādi elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodiku projekti:

- "Hidroelektrostaciju saražotās elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodika";
- "Elektroenerģijas pārvades tīklu pakalpojuma tarifu aprēķina metodika";
- "Elektroenerģijas sadales tīklu pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika";
- "Elektroenerģijas realizācijas gala tarifu aprēķināšanas metodika".

Izstrādātie metodiku projekti balstīti uz vienotu pieeju, izmantojot cenu griestu noteikšanas principus. Tarifu griestu regulēšanas metodes pamatā ir tarifu griestu noteikšana, ievērojot inflāciju un katra regulējamā pakalpojuma darbības efektivitātes līmeni. Izstrādātais izmaksu attiecināšanas modelis nodrošina katram pakalpojumu sniegšanas procesa tehnoloģiskajam posmam (elektroenerģijas ražošanai, sadalei, pārvadei un realizācijai) caurskatāmu cenu noteikšanu. Tas ļauj skaidri nošķirt pakalpojumu izmaksas un novērst iespējamās šķērssubsīdijas. Tehnoloģisko posmu un atsevišķu pakalpojumu nodalīšana atbilst Eiropas Savienības direktīvu norādījumiem, kuru mērķis ir sekmēt konkurenci elektroenerģijas jomā.

Dabasgāzes apgādes tarifu aprēķināšanas metodiku izstrādes gaitā veikts apjomīgs analītisks darbs pasaules praksē izmantoto metodiku izpētē un dabasgāzes tarifu aprēķināšanas metodikas pilnveidošanā. Rezultātā Komisija sagatavoja apstiprināšanai jaunas dabasgāzes apgādes tarifu aprēķināšanas metodikas – dabasgāzes uzglabāšanas, pārvades, sadales pakalpojumu tarifu, kā arī realizācijas tarifu noteikšanai.

Metodikās ietverta prasība nodalīt izmaksas, kas rodas katrā no dabasgāzes apgādes posmiem, – līdz ar to ir izveidots mehānisms izmaksu skaidrai, pārskatāmai sagrupēšanai atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 1998.gada 22.jūnija Direktivas 98/30/EK "Par kopīgiem noteikumiem dabasgāzes iekšējam tirgum" 13.panta prasībām.

Commission's decision No.80. The approbation of the methodology was performed in cooperation with generating companies (CHP plants) resulting in an approval of improved "Tariff calculation methodology for the heat produced in CHP plants and for the electricity produced in CHP plants with capacity above 4 MW" in 2003.

On December 11, 2002 "Methodology for determining the fee for connection to the electricity network" was approved by the Commission's decision No.145. Compared to the previous practice, this methodology proposes new proportion for cost distribution – now the user covers 60% and supplier – 40% of the costs of connection installation.

In 2002 the following draft electricity tariff calculation methodologies were prepared:

- "Tariff calculation methodology for electricity generated in hydropower plants";
- "Electricity transmission network service tariff calculation methodology";
- "Electricity distribution network service tariff calculation methodology";
- "Tariff calculation methodology for electricity sales to end-users".

These methodologies are based on a common approach using the principles of setting price cap. Price cap method is based on setting price ceilings taking into account inflation and the efficiency level of each regulated service. The developed cost allocation model ensures transparent price setting for each technological stage of the service provision process (electricity generation, transmission, distribution, and sales). It allows separation of service costs and eliminates cross-subsidies. The separation of technological stages and distinct services corresponds to the European Union directives aiming at promotion of competition in the electricity sector.

Development of natural gas supply tariff calculation methodologies required extensive analytical work to explore the methodologies used in other countries and to improve the natural gas tariff calculation methodology. As a result the Commission prepared new natural gas tariff calculation methodologies – for setting of natural gas storage, transmission, distribution service tariffs, as well as sales tariffs.

Methodologies contain a requirement to separate costs emerging in every stage of natural gas supply – thus creating a mechanism to group costs clearly in accordance with the requirements of Article 13 of the European Parliament and Council June 22, 1998 Directive 98/30/EK concerning common rules for the internal market in natural gas.

4.ielikums

Izskatītie dabasgāzes tarifu projekti

2002.gadā Komisija izskatīja trīs a/s "Latvijas Gāze" dabasgāzes tarifu projektus.

1. A/s "Latvijas Gāze" 2001.gada 7.novembrī iesniegto dabasgāzes tarifu projektu, kurā bija plānots ar 2002.gada 1.aprili paaugstināt dabasgāzes tarifus rūpnieciskajiem lietotājiem vidēji par 7,8%-10,3% un noteikt dabasgāzes cenu iedzīvotājiem 6,0 sant./m³ (pieaugums par 20%), pēc izvērtēšanas Komisijas padome noraidīja 2002.gada 4.martā.

2. A/s "Latvijas Gāze" 2002.gada 26.augustā iesniedza dabasgāzes tarifu projektu, kas paredzēja ar 2003.gada 1.janvāri apstiprināt visiem rūpnieciskajiem un komerciālajiem lietotājiem vienu dabasgāzes maksimālo tarifu – 78,13 Ls/1000 m³ (maksimālais pieaugums par 17%) un noteikt iedzīvotājiem dabasgāzes tarifu 6,0 sant./m³ (pieaugums par 20%). Komisijas padome, pamatojoties uz likuma "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" normām – ka projekts nav sagatavots atbilstoši metodikai – 2002.gada 4.septembrī noraidīja šo tarifu projektu.

3. A/s "Latvijas Gāze" 2002.gada 19.septembrī iesniedza dabasgāzes tarifu projektu, kas paredzēja ar 2003.gada 1.janvāri apstiprināt visiem rūpnieciskajiem un komerciālajiem lietotājiem vienu dabasgāzes maksimālo tarifu – 78,13 Ls/1000 m³ (maksimālais pieaugums par 17%) un noteikt iedzīvotājiem dabasgāzes tarifu 6,0 sant./m³ (pieaugums par 20%). Projekts tika izvērtēts likumā noteiktajos termiņos un noraidīts 2003.gada 15.janvāri.

Pēc jaunu dabasgāzes tarifu metodiku apstiprināšanas 2003.gada janvārī un metodikās paredzētās izmaksu nodališanas a/s "Latvijas Gāze" iesniedza pamatotu dabasgāzes tarifu projektu, kas paredzēja pakāpenisku tarifu palielinājumu par 16,5% trīs gadu laikā. Šo projektu Komisija apstiprināja 2003.gada aprīlī.

Box 4

Natural gas tariff proposals considered

In 2002 the Commission considered three JSC "Latvijas Gaze" natural gas tariff proposals.

1. JSC "Latvijas Gaze" submitted natural gas tariff proposal on November 7, 2001, proposing to increase tariffs for industrial users on average by 7.8%-10.3% and to set natural gas price for households at 0.06 lats/m³ (20% increase) from April 1, 2002. After evaluation Commission rejected the proposal on March 4, 2002.

2. On August 26, 2002 JSC "Latvijas Gaze" submitted a natural gas tariff proposal requesting to approve one maximum natural gas tariff – 78.13 lats/thousand m³ (maximum increase by 17%) for all industrial and commercial users and to set natural gas tariff for households at 0.06 lats/m³ (20% increase) from January 1, 2003. The Commission's board rejected the tariff proposal on September 4, 2002 on the basis of the norms of the law "On regulators of public services", as the proposal had not been prepared according to the methodology.

3. On September 19, 2002 JSC "Latvijas Gaze" submitted a natural gas tariff proposal requesting to approve one maximum natural gas tariff – 78.13 lats/thousand m³ (maximum increase by 17%) for all industrial and commercial users and to set natural gas tariff for households at 0.06 lats/m³ (20% increase) from January 1, 2003. The proposal was evaluated within the time frame set in the law and was rejected on January 15, 2003.

After approval of new natural gas tariff methodologies in January 2003 and separation of costs as specified in the methodologies, JSC "Latvijas Gaze" submitted well-founded natural gas tariff proposal envisaging gradual tariff increase by 16.5% over three years. Commission approved this proposal in April 2003.

Tarifi

Elektroenerģijas un dabasgāzes (skatīt 4.ielikumu par dabasgāzes tarifiem) realizācijas tarifi 2002.gadā saglabājās iepriekšējā gada līmenī.

Tika apstiprināti siltumenerģijas ražošanas un elektroenerģijas realizācijas tarifi vairākām koģenerācijas stacijām. Komisijas 2002.gada 20.jūnija lēmums nr.64 "Par siltumenerģijas tarifiem VAS "Latvenergo" filiāles "Rīgas termoelektrostacijas" ražotnēm" nosaka šādus siltumenerģijas tarifus, kuri ir spēkā līdz 2003.gada 1.oktobrim:

Rīgas TEC-1 8,41 Ls/MWh

Rīgas TEC-2 7,64 Ls/MWh

Komisijas 2002.gada 25.septembra lēmums nr.95 "Par siltumenerģijas ražošanas tarifu Ventspils pilsētas pašvaldības SIA "Pārventas siltums"" nosaka siltumenerģijas ražošanas tarifu 13,48 Ls/MWh.

Komisijas plāni enerģētikas jomā 2003.gadā

2003.gada sākumā tika apstiprinātas 2002.gadā izstrādātās dabasgāzes un elektroapgādes tarifu aprēķināšanas metodikas, kā arī precizētā "Koģenerācijas stacijās saražotās siltumenerģijas un koģenerācijas stacijās ar jaudu virs 4 megavatiem saražotās elektroenerģijas tarifu aprēķināšanas metodika".

2003.gadā pāredzēts ieviest metodikās noteikto izmaksu nodališanu un uzskaiti, piemērot metodikās ietvertos regulēšanas principus, kā arī pārbaudit to funkcjonēšanu praksē, ja nepieciešams, precizējot metodikas.

Sakarā ar augstāku dabasgāzes tarifu piešķiršanu 2003.gadā, ko noteica mazuta kotācijas izmaiņas pasaules tirgū un a/s "Latvijas Gāze" iesniegtā tarifu projekta apstiprināšana, sagaidāms, ka licencētās koģenerācijas stacijas, kurās kā kurināmais tiek izmantota dabasgāze, prasis elektroenerģijas un siltumenerģijas tarifu izmaiņas un būs nepieciešams veikt attiecīgu tarifu projektu analīzi.

Tā kā no reģeneratīvos energoresursus izmantojošām elektrostacijām elektroenerģija tiek iepirkta par atbalsta cenām, tiks sagatavots pētījums par reģeneratīvo resursu izmantošanas ietekmi uz vidējo elektroenerģijas tarifu valstī.

Saskaņā ar MK 1999.gada 21.septembra noteikumiem nr.326 "Noteikumi par kvalificētajiem elektroenerģijas lietotājiem" tiks izvērtēta kvalificēto elektroenerģijas lietotāju ietekme uz elektroenerģijas pārvades un sadales tīkla pakalpojumu tarifiem, kā arī uz pārējo elektroenerģijas lietotāju tarifiem.

Normativās bāzes pilnveidošanai tiks izstrādāti noteikumi par nepieciešamo informāciju regulējamo uzņēmumu licenču nosacījumu izpildes uzraudzībai un tirgus analīzei enerģē-

Tariffs

Electricity and natural gas sales tariffs in 2002 remained at the previous year level (see Box 4 for natural gas tariffs).

Tariffs for heat energy generation and electricity have been approved for several CHP plants.

The Commission's decision No.64 "On heat energy tariffs for the production facilities of State JSC "Latvenergo" subsidiary "Rīgas termoelektrostacijas"" of June 20, 2002 sets the following tariffs effective till October 1, 2003:

Riga TEC-1 8.41 lats/MWh

Riga TEC-2 7.64 lats/MWh

The Commission's decision No.95 "On heat energy production tariff for Ventspils city municipal LLC "Pārventas siltums"" of September 25, 2002 sets the heat energy production tariff at 13.48 lats/MWh.

Commission's plans in the energy sector for 2003

At the beginning of 2003 natural gas and electricity supply tariff calculation methodologies prepared in 2002, as well as the updated "Tariff calculation methodology for the heat produced in CHP plants and for the electricity produced in CHP plants with capacity above 4 MW" were approved.

In 2003 it is planned to introduce the accounting and separation of costs envisaged in the methodologies, apply the regulation principles included in the methodologies, as well as test how they are functioning in practice, updating the methodologies, if necessary.

Due to the higher natural gas tariffs from 2003 because of the changes in heavy fuel oil quotation in the world market and the approval of JSC "Latvijas Gāze" tariff proposal, it is expected that licensed CHP plants having natural gas as fuel will request electricity and heat tariff changes, so it will be necessary to perform the analysis of corresponding tariff proposals.

Since electricity from electricity plants using renewable resources is purchased at supported prices, the impact of renewable resources on the average electricity tariff will be assessed.

In accordance with the Cabinet of Ministers regulations No.326 "Regulations on eligible electricity customers" of September 21, 1999, the impact of eligible electricity users on electricity transmission and distribution network service tariffs, as well as other electricity user tariffs will be evaluated.

Regulations on the necessary information to monitor the fulfillment of the license conditions of the regulated enterprises and market analysis in the energy sector will be prepared as ongoing improvement of the

tikas nozarē. Licences nosacījumu izpildes pārbaudes un uzņēmumu uzraudzības ietvaros tiks rikoti izbraukumi uz uzņēmumiem un analizēta licencēto uzņēmumu iesniegtā informācija.

prepared as ongoing improvement of the legal basis. Visits will be made to the enterprises as part of their supervision to check the compliance with license conditions, and the information submitted by the licensed enterprises will be analyzed.

Telekomunikācijas un pasts

Nozares īss raksturojums

2002.gadā kopējais fiksētā telefona abonantu līniju skaits bija 701 tūkst., no tām 83,2% līniju bija pieslēgtas ciparu sistēmai. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu kopējais telefona abonantu līniju skaits ir samazinājies par 2,9%.

Mobilo telekomunikāciju abonantu skaits 2002.gada beigās sasniedza 917 tūkst., kas ir par 46,7% vairāk salīdzinājumā ar 2001.gadu.

2002.gadā pieauga ar pasta starpniecību nosūtīto pakū skaits (par 29,7%, salīdzinot ar iepriekšējo gadu), bet nosūtīto vēstuļu, pastkaršu un bandroļu skaits pieauga par 8,8%.

Savukārt sūtīto naujas pārvedumu skaits salīdzinājumā ar 2001.gadu samazinājās par 7,6%.

2002.gadā par 5,6% pieauga VAS "Latvijas pasts" apstrādāto vēstuļu, pastkaršu un bandroļu sūtījumu apjomī. Pieaugums tika panākts uz iekšzemes sūtījumu apjoma pa lielinājuma rēķina – iekšzemē sūtīto vēstuļu, bandroļu un pastkaršu skaits pieauga par 7,3% salīdzinājumā ar 2001.gadu, savukārt sūtījumi uz un no ārzemēm skaitiski samazinājās attiecīgi par 2,7% un 3,8%.

Telecommunications and postal sector

Brief description of the sector

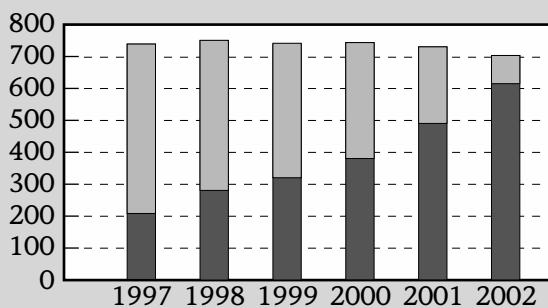
In 2002 the total number of fixed line subscribers was 701 thousands of which 83.2% were connected to the digital network. Compared to the previous year the total number of fixed lines has decreased by 2.9%.

The number of mobile phone subscribers reached 917 thousands at the end of 2002 which is by 46.7% more compared to 2001.

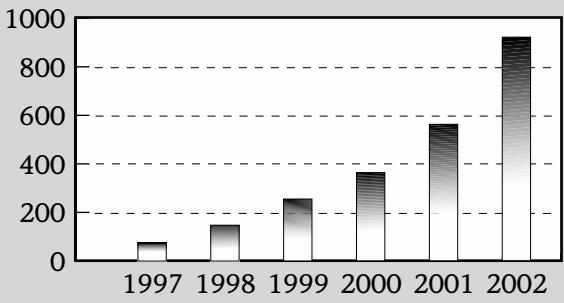
In 2002 the number of parcels sent by post increased by 29.7% compared to the previous year, but the number of sent letters, postcards and small parcels increased by 8.8%. Money transfers decreased by 7.6% compared to 2001.

In 2002 the volume of handled letters, post-cards and small parcels grew by 5.6%. The growth was achieved due to the increased volume of domestic postal services – the number of letters, postcards and small parcels sent domestically grew by 7.3% compared to 2001 while mail abroad and from abroad decreased by 2.7% and 3.8% respectively.

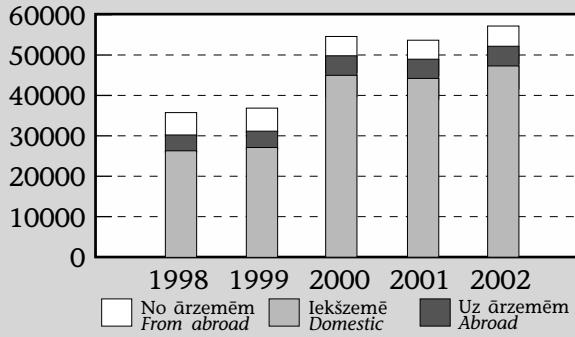
Telefona abonantu līniju skaits (tūkst.)
Number of fixed line subscribers (thsd.)

Mobilo telekomunikāciju abonantu skaits (tūkst.)
Number of mobile phone subscribers (thsd.)

"Latvijas pasts" apstrādātie vēstuļu, bandroļu un pastkaršu sūtījumi (tūkst.)
Letters, postcards and small parcels handled by "Latvijas pasts" (thsd.)

Telekomunikāciju un pasta politikas vadlīnijas

MK 1998.gada augustā akceptēja Telekomunikāciju sektorpolītiķu laika periodam no 1998.gada līdz 2003.gadam un 1998.gada oktobrī akceptēja Pasta nozares sektorpolītiķu laika periodam no 1998.gada līdz 2003.gadam. Tā kā ar 2003.gadu telekomunikāciju tirgus tiek atvērts konkurencei (skatit 5.ieliku-mu), 2002.gadā Satiksmes ministrija uzsāka darbu pie jaunām Elektronisko komunikāciju nozares politikas pamatnostādnēm no 2003. gada līdz 2007.gadam. Jaunās sektorpolītikas pamatnostādnes plānots akceptēt 2003.gada sākumā.

Telecommunications and postal policy guidelines

In August 1998 the Cabinet of Ministers accepted the Telecommunications sector policy for the time period from 1998 to 2003 and in October 1998 it accepted the Postal sector policy for the time period from 1998 to 2003. Since the telecommunications market is opened to competition (see Box 5) from 2003, in 2002 the Ministry of Transport commenced work on new Electronic communications sector policy guidelines for the period from 2003 to 2007. The guidelines of the new sector policy are planned to be accepted at the beginning of 2003.

5.ielikums

Tirdzniecības atvēršana

Saskaņā ar likuma "Par telekomunikācijām" prasībām no 2003.gada 1.janvāra konkurencei tiek atvērts fiksēto balss telefonijas pakalpojumu, nomāto līniju pakalpojumu un taksofonu pakalpojumu tirgus. 2002.gadā Komisija veica nepieciešamos pasākumus, lai minētajos tirgos nodrošinātu pakāpenisku, nepārtrauktu pāreju no monopolkonkurences apstākliem uz pilnīgu konkurenci iespējami īsākā laika posmā. Komisija, nemit vērā caurskatāmības un nediskriminēšanas principus, izstrādāja procedūru, saskaņā ar kuru tiek noteikti tie uzņēmumi, kuru tirgus vara var ievērojami ietekmēt konkurences attīstību, kā arī ierobežot patērētāja izvēli.

Uzņēmumiem ar būtisku ietekmi tirgū tiek piemērota t.s. "asimetriskā regulēšana", t.i., uzņēmumam tiek piemērota virkne saistību un pienākumu nolūkā panākt citu konkrētā tirgus dalībnieku un patērētāju nediskrimināciju, kura citādi būtu iespējama tikai pilnīgas konkurences apstākļos.

Piedāvājuma puse

Telekomunikāciju uzņēmuma ar būtisku ietekmi tirgū pienākumi (speciālas prasības) pret citiem tirgus dalībniekiem ir formulēti Komisijas pienemtajos "Noteikumos par speciālām prasībām telekomunikāciju uzņēmumiem ar būtisku ietekmi tirgū" un ietver virkni prasību, no kurām galvenās ir šādas:

- nodrošināt savu publiskā telekomunikāciju tīkla savienošanu ar citiem publiskajiem telekomunikāciju tīkliem;
- nodrošināt piekļuvi citu, ar konkrēto telekomunikāciju tīklu savienotu, publiski pieejamu telekomunikāciju pakalpojumu sniedzēju komutācijas pakalpojumiem, un Komisijas noteiktos termiņos nodrošināt telekomunikāciju pakalpojumu sniedzēju pieprasījumus attiecibā uz īpašo piekļuvi;
- izstrādāt un publicēt piedāvājumus komerciālām sarunām ar citu publisko telekomunikāciju tīklu operatoriem;
- nodrošināt, ka visos starpsavienojumu vai īpašās piekļuves līgumos ir noteikti nediskriminējoši starpsavienojumu vai īpašās piekļuves pakalpojumu tarifi.

Pieprasījuma puse

Komisija 2002.gadā pieņēma vairākus lēmumus, kuru mērķis ir apstākļos, kad pēc tirgus liberalizācijas iepriekšējais monopoloperators, pamatojoties uz ekonomiskiem principiem, var atteikties no atsevišķu klientu grupu vai ģeogrāfisko teritoriju apkalpošanas, nodrošināt noteiktas kvalitātes un apjoma telekomunikāciju pakalpojumu pieejamību neatkarīgi no ģeogrāfiskās atrašanās vietas un par pieņemamu cenu. Pieprasījuma puses galvenie ieguvumi ir šādi:

- izmaksām tuvināti fiksētās balss telefonijas un nomāto līniju pakalpojumu tarifi;
- vispārpieejams telekomunikāciju pakalpojumu pamatlāsts par pieņemamu cenu;
- iespēja izvēlēties fiksētās balss telefonijas pakalpojumu, izmantojot operatora izvēli un

iepriekšēju izvēli, nomāto līniju pakalpojumu, datu un elektronisko ziņojumu un interneta pieklubes telekomunikāciju pakalpojumu sniedzēju.

Pieprasījuma puses aktivitāte un līdzdarbība liberalizācijas procesā veicinās konkurenci piedāvājuma pusē, savukārt konkurences veicināšana piedāvājuma pusē kopumā nodrošinās pozitīvu efektu attiecibā uz iespēju izvēlēties un saņemt cenai atbilstošus pakalpojumus.

Box 5

Market opening

According to the requirements of the law On Telecommunications, the fixed voice telephony service, the leased line service and the payphone service markets are opened to competition from January 1, 2003. In 2002 the Commission took the necessary measures to ensure gradual and continuous transition from monopolistic competition to complete competition in these markets in the shortest possible time. The Commission, observing transparency and nondiscrimination principles, developed a procedure for determining the undertaking whose market power can significantly influence competition development and limit the choice of consumer.

Undertakings having significant market power face the so-called "asymmetric regulation", i.e. the undertakings receive a number of commitments and obligations to achieve nondiscrimination of other market participants and consumers which would otherwise be possible only under complete competition.

Supply side

The obligations (special requirements) for a telecommunications undertaking having significant market power against other market participants are formulated in the Commission's "Regulations on special conditions for telecommunications undertakings designated as having significant market power" and contain a number of requirements. Most important of these are the following:

- to provide the connection of its public telecommunications network with other public telecommunications networks;
- to provide access to other publicly available telecommunications service provider commutation services connected to the specific telecommunications network and within the terms set by the Commission to provide the requests of telecommunications service providers regarding the special access;
- to prepare and publish offers for commercial negotiations with other public telecommunications network operators;
- to ensure that interconnection or special access service tariffs are nondiscriminatory in all interconnection or special access contracts.

Demand side

In 2002 the Commission adopted several decisions to ensure availability of telecommunications services of certain quality and volume without relation to the geographic location of the customer and at a reasonable price, because the incumbent after market liberalization may refuse the service to specific customer groups or geographical territories due to economic reasons. Gains of the demand side from market opening are the following:

- Fixed voice telephony and leased line service tariffs correspond to the costs;
- Generally available basic set of telecommunications services at a reasonable price;
- Opportunity to choose the provider of voice telephony services by carrier selection and carrier pre-selection, as well as choose the provider of leased line services, data and electronic messaging and Internet access services.

The activity and participation of the demand side in the liberalization process will promote competition on the supply side, but the promotion of competition on the supply side will generally ensure a positive outcome for choice options and services of corresponding price.

Komisijas darbība telekomunikāciju un posta jomā

Telekomunikāciju sektors Normatīvie akti

2002.gadā Komisija apstiprināja virkni normatīvo aktu, kuri regulēs telekomunikāciju tirgus dalībnieku darbību liberalizētā telekomunikāciju pakalpojumu tirgū. Kopumā 2002.gadā Komisija telekomunikāciju jomā apstiprināja 12 noteikumus, no kuriem īpaši atzīmējami noteikumi licencēšanas režīma ieviešanai, universālā telekomunikāciju pakalpojuma ieviešanai, telekomunikāciju uzņēmumu ar būtisku ietekmi tirgū atzišanai, nacionālo resursu (frekvenču) izmantošanai. Apstiprināšanai 2003.gadā izstrādāti noteikumi "Telekomunikāciju uzņēmumu sniegtu telekomunikāciju pakalpojumu kvalitātes prasības un kvalitātes pārskata publicēšanas kārtība". Tika apstiprinātas arī 8 metodikas, kuras regulē tādus nozares jautājumus kā tarifu noteikšana un pakalpojumu kvalitātes pārbaužu veikšana. Izstrādāti ieteikumi par starpsavienojuma līguma pamatpiedāvājuma saturu un tajā iekļaujamo informāciju.

Atbilstoši likumam "Par telekomunikācijām" un starptautiskiem līgumiem un standartiem tika apstiprināts Nacionālais numerācijas plāns.

2003.gadā plānots apstiprināt starpsavienojumu līgumu pamatpiedāvājumus, kurus iesniedz operatori ar būtisku ietekmi starpsavienojumu tirgū, izstrādāt tehniskos noteikumus, kas saistīti ar telekomunikāciju tiklu savstarpēju savienošanu, kā arī tehniskos noteikumus piekļuves tiklu atsaistīšanai. Paredzēts izstrādāt konцепciju pārejai uz astonzīmu numerāciju publiskajā telekomunikāciju tiklā.

Telekomunikāciju uzņēmumu darbības licencēšana

Saskaņā ar likumu "Par telekomunikācijām" telekomunikāciju nozarē pastāv divu veidu atļaujas uzņēmējdarbībai – individuālās licences un vispārējās atļaujas. Individuālās licences tiek izsniegtas telekomunikāciju uzņēmumiem, kuri jau ir ierīkojuši vai plāno ierīcot publiskos telekomunikāciju tiklus un sniegt publiskos telekomunikāciju pakalpojumus, vai arī gadījumos, kad telekomunikāciju uzņēmumiem uzņēmējdarbības veikšanai šajā nozarē ir nepieciešama ierobežoto nacionālo resursu piešķiršana (ierobežotie resursi telekomunikācijās ir radiofrekvences un numerācijas diapazons). Pārējos gadījumos tiek reģistrētas vispārējās atļaujas. Individuālā licence ir dokuments,

Commission's activities in the telecommunications and postal sector

Telecommunications sector Legal acts

In 2002 the Commission approved a number of legal acts which regulate the operation of telecommunications market participants in a liberalized telecommunications market. Altogether the Commission in 2002 approved twelve regulations for telecommunications, including regulations for the implementation of licensing regime, the implementation of universal telecommunications service, assigning telecommunications undertakings having significant market power, the use of national resources (radio frequency). The regulations "Quality requirements for telecommunications services provided by telecommunications undertakings and the publishing procedure of the quality report" were prepared for approval in 2003. Eight methodologies were approved which regulate such issues as tariff setting and performance of service quality tests. Recommendations have been elaborated for the content of the reference interconnection offer contract and the information to be included in the contract.

National numeration plan was approved in accordance with the law On Telecommunications and international treaties and standards.

In 2003 it is planned to approve reference interconnection offers for contracts submitted by the operators having significant power in the interconnection market, prepare technical regulations regarding mutual connection of telecommunications networks, as well as technical regulations for unbundling of access networks. A concept for switching to eight-digit numeration in the public telecommunications network is to be elaborated.

Licensing of telecommunications undertakings

According to the law On Telecommunications, there are two types of permissions in the telecommunications sector – individual licenses and general authorizations. Individual licenses are granted to telecommunications undertakings which have already installed or plan to install public telecommunications networks and provide public telecommunications services or in cases when telecommunications undertakings require scarce national resources (scarce resources in telecommunications are radiofrequencies and numeration range). In other cases general authorization is registered. Individual license is a document which is issued to each enterprise individually and contains information about the enterprise,

kas tiek izsniegti katram uzņēmumam individuāli un ietver informāciju par uzņēmumu, kā arī uzņēmumam piešķirtās tiesības un uzliktās saistības (licences nosacījumus), savukārt vispārējā atļauja ir dokuments, kas ietver informāciju par uzņēmumu, tā sniegtajiem telekomunikāciju pakalpojumiem un darbības teritoriju, bet neietver individuālus nosacījumus. Vispārējo atļauju nosacījumi ir izklāstīti attiecīgajos Komisijas izstrādātajos noteikumos, un tie ir vienādi visiem vispārējo atļauju turētājiem.

Komisija līdz 2002.gada 31.decembrim telekomunikāciju nozarē bija izsniegusi 24 individuālās licences, t.sk. "Lattelekom SIA" (skatit 6.ielikumu) un kopumā divas UMTS licences - "Latvijas Mobilais Telefons" (skatit 7.ielikumu) un "TELE2", kā arī reģistrējusi 9 vispārējās atļaujas.

as well as the rights granted and obligations (license conditions) imposed on the enterprise, while general authorization is a document containing information about the enterprise, its provided telecommunications services, and the territory of operation, but does not contain any individual conditions. The conditions of general authorizations are listed in the corresponding regulations of the Commission and they are the same for all general authorization holders.

By December 31, 2002 the Commission had issued 24 individual licenses in the telecommunications sector, including one for LLC "Lattelekom" (see Box 6) and two UMTS licenses – for "Latvijas Mobilais Telefons" (see Box 7) and "TELE2", as well as registered nine general authorizations.

6.ielikums

SIA "Lattelekom"

SIA Lattelekom galvenās darbības jomas ir fiksētā tīkla telekomunikāciju pakalpojumu sniegšana (tālruņa un operatoru centru pakalpojumi, datu un balss pārraides un interneta pakalpojumi), ar informācijas tehnoloģiju saistītie pakalpojumi, telekomunikāciju un datu pārraides iekārtu pārdošana un apkalošana uzņēmumiem un privātajiem klientiem.

2002.gadā Lattelekom saglabāja savu pozīciju kā apgrozījuma un klientu skaita ziņā lielākais telekomunikāciju pakalpojumu sniedzējs Latvijā.

2002.gadā Lattelekom īpašu uzmanību pievērsa telekomunikāciju tīkla modernizācijai lauku rajonos. Pārskata gada beigās 17 rajonos no 26 Latvijas rajoniem ciparu tīklam bija pieslēgta vairāk nekā puse tālruna liniju (salīdzinājumam – 2001.gada nogalē tikai 6 rajonos). Tik strauja telekomunikāciju tīkla modernizācija bija iespējama, pateicoties tam, ka uzņēmums ievērojamus līdzekļus ieguldīja telekomunikāciju tīkla attīstībā.

Kopējais tālruņa liniju skaits 2002.gadā samazinājās, tam par iemeslu ir mobilā telekomunikāciju tirgus straujā attīstība un klientu mūsdienīgu telekomunikāciju iekārtu izmantošana. Pārskata gadā kopējā sakaru plūsma bija par 6,1% mazāka nekā 2001.gadā.

Pārskata gadā Lattelekom turpināja attīstīt un pilnveidot DSL un ISDN grupas pakalpojumus gan privātajiem, gan biznesa klientiem, kā arī ieviest jaunus pakalpojumus un tehnoloģijas. Gada laikā ISDN pakalpojumu grupas klientu skaits palielinājās par 38%, bet DSL – par 206%.

2002.gadā Lattelekom sāka sniegt telekomunikāciju pakalpojumus Lietuvā un Igaunijā, darbojoties interneta vairumtirdzniecības jomā un sniedzot datu pārraides pakalpojumus uzņēmumiem, kuriem ir filiālu tīkls visās Baltijas valstīs.

Attīstoties interneta tirgum, 2002.gadā trīs reizes pieauga Lattelekom interneta pakalpojumu sniedzēja Apollo pastāvīgo interneta pieslēgumu skaits un par 11% – Apollo iezvanpieejas minūšu skaits. Pārskata gadā Lattelekom uzzinu dienests 118 saglabāja līderpozīcijas informatīvo pakalpojumu tirgū, un tā saņemto zvanu skaits palielinājās par 10%. Lattelekom, izmantojot preču zīmi Verdi Informācijas sistēmas un konsultācijas, turpināja sekmīgi darboties informācijas tehnoloģijas pakalpojumu jomā.

(Sagatavots, izmantojot uzņēmuma sniegto neauditēto informāciju.)

LLC "Lattelekom"

The core activities of LLC Lattelekom are the provision of fixed line telecommunications services (telephone and operator services, data and voice transmission and Internet services), IT services, sales and servicing of telecommunications and data transmission equipment of companies and private customers.

In 2002 Lattelekom maintained its position as the biggest telecommunications service provider in Latvia in terms of turnover and the number of customers.

In 2002 Lattelekom paid special attention to the modernization of telecommunications network in the rural areas. At the end of the reporting year in 17 of 26 districts more than half of the telephone lines were connected to the digital network (only 6 districts were connected at the end of 2001). Such a rapid telecommunications network modernization was possible due to considerable investment in the development of telecommunications network.

In 2002 the total number of telephone lines decreased due to the rapid development of mobile telecommunications market and the use of modern communication equipment. In the reporting year the total communication flow was 6.1% less than in 2001.

In the reporting year Lattelekom continued developing and improving DSL and ISDN services for private and business customers, as well as introduce new services and technologies. Within a year the number of ISDN customers grew by 38% and DSL customers by 206%.

In 2002 Lattelekom began providing telecommunications services in Lithuania and Estonia, operating in the Internet wholesale sector and providing data transmission services to the companies having subsidiaries in all Baltic States.

The Internet market continued developing and in 2002 the number of permanent Internet connections provided by Lattelekom's internet service provider Apollo increased three times and Apollo's dial-up minutes grew by 11%. In the reporting year Lattelekom's inquiry service 118 maintained its leading position in the information service market receiving 10% more calls. Lattelekom continued operating successfully in IT sector using the trademark Verdi Informacijas sistemas un konsultacijas.

(Based on unaudited information provided by the company)

Lielākā daļa uzņēmumu, kas saņēmuši licences, pieteikušies uz publisko datu un elektronisko ziņojumu pārraides pakalpojumu un interneta piekļuves pakalpojumu, kā arī nomāto līniju pakalpojumu sniegšanu. 6 no 24 individuālo licenču saņēmējiem ir pieprasījuši un saņēmuši numerācijas resursus balss telefonijas pakalpojumu sniegšanai.

Most enterprises which have received licenses have applied to provide public data, electronic messaging and Internet services, as well as leased line services. Six of the 24 individual license holders have requested and received numeration resources for the provision of voice telephony services.

7.ielikums

SIA "Latvijas Mobilais Telefons"

2002.gadā SIA Latvijas Mobilais Telefons (LMT) kopējais pakalpojumu lietotāju skaits pieauga par 125 tūkstošiem, gada beigās sasniedzot 474 tūkstošus, kas ir 20,36% no Latvijas iedzīvotājiem. Pārskata periodā tika gūta lielākā pēlna LMT pastāvēšanas vēsturē – 34,8 milj.Ls. Uzņēmuma apgrozījums arī ir viens no lielākajiem Latvijā – 115 milj.Ls un salidzinājumā ar iepriekšējo gadu tas pieaudzis par 9,7 milj.Ls.

LMT kā pirmsais telekomunikāciju nozares uzņēmums Baltijā pilnībā ieviesa un sertificēja kvalitātes vadības sistēmu un 2002.gadā 16.janvārī saņēma ISO 9001:2000 kvalitātes vadības sistēmas sertifikātu, ko pasniedza vadības sistēmu sertifikācijas kompānija "Det Norske Veritas Latvia".

2002.gada februārī LMT atklāja jaunu administratīvi tehnisko kompleksu, kurš tiek uzskatīts par lielāko jaunbūvi Latvijā kopš neatkarības atgūšanas. Tagad LMT darbinieki strādā vienkopus jaunajā ēkā. Tā rezultātā būtiski uzlabojās uzņēmuma iekšējā komunikācija un darba efektivitāte.

LMT paralēli populārajai HSCSD (High Speed Circuit Switched Data) ātrgaitas datu pārraidei 2002.gada jūnijā ieviesa GPRS (General Packet Radio Service) – jaunu datu pārraides tehnoloģiju GSM mobilo sakaru tīklā. GPRS tiek nodrošināts visā Latvijā, kā arī Lietuvā un Igaunijā.

LMT piedalījās Latvijas valsts izsludinātajā UMTS (Universal Mobile Telecommunications System) publiskā mobilo telekomunikāciju tīkla operatora individuālās licences izsolē un 2002.gada oktobrī ieguva iespēju nākotnē izveidot un nodrošināt trešās paaudzes mobilo sakaru pakalpojumus.

2002.gadā kopumā LMT uzstādīja 72 bāzes stacijas gan Rīgā, gan citviet Latvijā. Tagad LMT GSM tīkls nodrošina pārklājumu 96,5% Latvijas teritorijas, dodot iespēju 96,3% iedzīvotāju izmantot GSM mobilos sakarus.

(Sagatavots, izmantojot uzņēmuma sniegto neauditēto informāciju.)

Box 7

LLC "Latvijas Mobilais Telefons"

The total number of LLC "Latvijas Mobilais Telefons" (LMT) service users grew by 125 thousands reaching 474 thousands at the end of the year which is 20.36% of the population of Latvia. In the reporting year LMT made its biggest ever profit – 34.8 million lats. The turnover of the company was one of the biggest in Latvia – 115 million lats which is by 9.7 million lats more compared to the previous year.

LMT was the first telecommunications company in the Baltic States which introduced and certified quality management system receiving ISO 9001:2000 quality management system certificate issued by the management system certification company "Det Norske Veritas Latvia" on January 16, 2002.

In February 2002 LMT opened a new administrative building which is regarded as the biggest new building in Latvia since regaining independence. Now LMT employees can work together in the new building. As a result internal communication and work efficiency improved significantly in the company.

In addition to the popular HSCSD (High Speed Circuit Switched Data) data transmission service, in June 2002 LMT introduced GPRS (General Packet Radio Service) – a new data transmission technology in GSM mobile communication network. GPRS is provided throughout Latvia, as well as in Lithuania and Estonia.

LMT participated in UMTS (Universal Mobile Telecommunications System) tender and in October 2002 received the right to set up and provide third generation mobile communication services in the future.

In 2002 LMT installed 72 base stations in Riga and elsewhere in Latvia. Now LMT GSM network provides coverage of 96.5% of the territory of Latvia, allowing 96.3% of the population to use GSM mobile communications.

(Based on unaudited information provided by the company)

Telekomunikāciju uzņēmumu ietekmes izvērtēšana

2002.gada maijā Komisijas padome apstiprināja "Noteikumus telekomunikāciju uzņēmumu ar būtisku ietekmi tirgū atzīšanai". Noteikumi paredz kārtību, kādā Komisija izvērtē telekomunikāciju uzņēmuma ietekmi telekomunikāciju pakalpojumu tirgū. Ar atsevišķu lēmumu tika noteikts, ka uzņēmumu ietekme tirgū 2003.gadā jāvērtē šādos telekomunikāciju pakalpojumu tirgos:

- fiksēto balss telefonijas pakalpojumu tirgū;
- nomāto liniju pakalpojumu tirgū;
- starpsavienojumu pakalpojumu tirgū.

2002.gada novembrī Komisijas padome nolēma atzīt SIA "Lattelekom SIA" būtisku ietekmi fiksēto balss telefonijas pakalpojumu, nomāto līniju pakalpojumu, kā arī starpsavienojumu pakalpojumu tirgū. Starpsavienojumu pakalpojumu tirgū tika atzīta arī SIA "Latvijas Mobilais Telefons SIA" un SIA "TELE2" būtiska ietekme. Lēmums par telekomunikāciju uzņēmumiem ar būtisku ietekmi tirgū tiks pārskatīts līdz 2003.gada decembrim.

2002.gada novembrī Komisijas padome, pamatojoties uz likuma "Par telekomunikācijām" prasībām, apstiprināja "Noteikumus par speciālām prasībām telekomunikāciju uzņēmumiem ar būtisku ietekmi tirgū". Noteikumi paredz speciālu prasību kopumu, kas tiek piemērots telekomunikāciju uzņēmumam, kura ietekme kādā no telekomunikāciju pakalpojumu tirgiem, kuros tiek vērtēta uzņēmumu ietekme, ir atzīta par būtisku. Speciālu prasību telekomunikāciju uzņēmumiem ar būtisku ietekmi tirgū piemērošanas mērķis ir nodrošināt, lai uzņēmuma tirgus varā netiek izmantota konkurences ierobežošanai vai kavēšanai konkrētajā vai saistītos telekomunikāciju pakalpojumu tirgos.

Universālais telekomunikāciju pakalpojums

Komisija 2002.gadā apstiprināja noteikumus "Par universālā telekomunikāciju pakalpojuma saistībām", kas ietver pilnu universālā telekomunikāciju pakalpojuma sarakstu, kas izstrādāti, nemot vērā Eiropas Savienības universālā pakalpojuma direktivas (Direktīva 2002/22/EK) prasības. Šie noteikumi nosaka saistībās iekļaujamo pakalpojumu sarakstu, sniedzamo pakalpojumu apjomu, ģeogrāfisko teritoriju, kā arī to, ka universālā telekomunikāciju pakalpojuma lietotāji ir tikai fiziskas personas un pakalpojums tiek nodrošināts visā Latvijas Republikā. Komisija nosaka vienu vai vairākus publisko telekomunikāciju tiklu operatorus, kuriem ir pienākums sniegt

Evaluating market power of telecommunications undertakings

In May 2002 the Commission's board approved "Regulations for assignment of telecommunications undertakings having significant market power". The regulations envisage a procedure how the Commission evaluates telecommunications undertaking's power in the telecommunications service market. By a separate decision it was established that market power in 2003 shall be evaluated in the following telecommunications service markets:

- Fixed voice telephony service market;
- Leased line service market;
- Interconnection service market.

In November 2002 the Commission's board decided to establish that LLC "Lattelekom" has significant power in fixed voice telephony service, leased line service and interconnection service markets. Significant power of LLC "Latvijas Mobilais Telefons" and LLC "TELE2" was established in the interconnection service market. Decision on the telecommunications undertakings having significant market power will be reviewed before December 2003.

In November 2002 the Commission's board on the basis of the requirements of the law On Telecommunications approved "Regulations on special conditions for telecommunications undertakings designated as having significant market power". The regulations envisage the scope of special conditions which are applied to the telecommunications undertaking whose power in a telecommunications market has been assigned as significant. The aim of the special conditions for telecommunications undertaking having significant market power is to ensure that the undertaking's market power is not abused in restricting or hindering competition in the specific or related telecommunications service markets.

Universal telecommunications service

In 2002 the Commission approved regulations "Regulations on the scope of universal telecommunications services" which contain a complete list of universal telecommunications service and were developed taking into account the requirements of European Union Universal service directive (Directive 2002/22/EK). These regulations specify the list of services to be included in the conditions, the scope of services to be provided, the geographical territory, and the principle that the users of the universal telecommunications service are only private persons and the service is provided throughout the Republic of Latvia. The Commission determines one or more

universālo telekomunikāciju pakalpojumu, kā arī sniedzamā universālā pakalpojuma apjomu, teritoriju, lietotājus un sniegšanas termiņu.

2002.gadā pieņemtais Komisijas padomes lēmums "Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību Lattelekom SIA universālā telekomunikāciju pakalpojuma sniegšanu 2003.gadā" nosaka telekomunikāciju uzņēmumam Lattelekom SIA saistības sniegt universālo telekomunikāciju pakalpojumu 2003.gadā. Minētajos noteikumos reglamentēts pilns universālā telekomunikāciju pakalpojuma saistību apjoms, bet uzņēmumam noteikto saistību apjoms ir ierobežots. 2003.gadā uzņēmums Lattelekom SIA ir vienīgais, kurš pildā universālā telekomunikāciju pakalpojuma saistības.

2002.gadā pieņemtais Komisijas padomes lēmums "Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību Lattelekom SIA universālā telekomunikāciju pakalpojuma sniegšanu 2003.gadā" nosaka telekomunikāciju uzņēmumam Lattelekom SIA šādas saistības:

- 1) nodrošināt piekļuvi Lattelekom SIA publiskajam telekomunikāciju tiklam fiksētās pieslēguma vietās, dodot lietotājiem iespēju veikt izsaukumu un sanemt vietējos, iekšzemes un starptautiskos balss telefonijas pakalpojumus, datu un elektronisko ziņojumu pārraides pakalpojumus ar ātrumu ne mazāku kā 9600 bit/s, visiem esošajiem Lattelekom SIA telekomunikāciju abonentiem, kas to vēlas;
- 2) nodrošināt vismaz vienu izvēles tarifu plānu ar telefona līnijas abonēšanas maksu, kas ir zemāka par telefona līnijas abonēšanas maksu, kuru apstiprinājusi Komisija, un saglabāt atlaides invalidiem attiecībā uz tiem telekomunikāciju pakalpojumiem, kuriem atlaides tika nodrošinātas 2002.gadā;
- 3) nodrošināt piekļuvi šādiem publiskiem taksofonu pakalpojumiem, kuros kā maksāšanas līdzekli var izmantot monētas, taksofonu karti, kreditkarti vai zvanu karti:
 - vietējiem, iekšzemes un starptautiskajiem balss telefonijas pakalpojumiem,
 - bezmaksas operatīvās palīdzības dienestu numuru pakalpojumiem,
 - bezmaksas numuru pakalpojumiem,
 - operatora palīdzības dienestam;
- 4) nodrošināt publisko taksofonu uzturēšanu darba kārtībā tādā pašā skaitā, kāds tas ir 2002.gada 31.decembrī, turklāt gadījumos, kad darba kārtībā esošs taksofons objektīvu iemeslu dēļ tiek demontēts, tas jāuzstāda citur, bet par alternatīvu no jauna ierīkojamu taksofonu uzturēšanai tiek noteikta brīvās piekļuves taksofonu ierīkošana;
- 5) nodrošināt visiem Lattelekom SIA publiskā fiksētā telekomunikāciju tikla lietotājiem piekļuvi vismaz vienam

public telecommunications network operators which are obliged to provide universal telecommunications service, as well as the universal service's scope, territory, users and the time period for provision of the service.

The decision of the Commission's board adopted in 2002 "On the provision of universal telecommunications service by Lattelekom in 2003" sets the obligations for the telecommunications undertaking Lattelekom to provide the universal telecommunications service in 2003. These regulations contain a complete list of universal telecommunications service obligations, but the obligations of the company are limited. In 2003 Lattelekom is the only undertaking having to fulfill the obligations of the universal telecommunications service.

The decision of the Commission's board adopted in 2002 "On the provision of universal telecommunications service by Lattelekom in 2003" sets the following obligations for the telecommunications undertaking Lattelekom:

- 1) Provide access to the Lattelekom public telecommunications network in fixed connection places enabling users to make calls and receive local, domestic and international voice telephony services, data and electronic messaging transmission services at the speed of no less than 9600 bit/s for all existing Lattelekom's subscribers, who wish it;
- 2) Provide at least one tariff plan of choice with telephone line subscription fee being less than the telephone line subscription fee approved by the Commission, and maintain discounts for disabled persons on those telecommunications services where discounts were provided in 2002;
- 3) Provide access to the following public payphone services for which coins, phone card, credit card or call card may be used as a means of payment:
 - Local, domestic and international voice telephony services;
 - Toll-free emergency service numbers;
 - Toll-free number services;
 - Operator assistance service;
- 4) Provide the maintenance of public payphones in working order at the same number as on December 31, 2002. If a payphone in working order is removed due to an objective reason, it must be installed elsewhere, and as an alternative to the installation of new payphones the company can install free access phones;
- 5) Provide access for all Lattelekom's users of public fixed telecommunications network to at least one Lattelekom subscriber directory which is renewed at least once a year if it is available electronically and is published in a printed form if it has not been published in 2002;

Lattelekom SIA telefona abonentu sarakstam, kas tiek atjaunots vismaz reizi gadā, ja tas pieejams elektroniski, un tiek izgatavots drukātā formā, ja tas nav izdots 2002.gadā;

6) nodrošināt visiem Lattelekom SIA publiskā fiksētā telekomunikāciju tīkla lietotājiem, ieskaitot publisko taksofonu lietotājus, piekļuvi vismaz viena uzņēmējdienesta pakalpojumiem.

Komisijas lēmums nosaka prasības arī attiecībā uz universālā telekomunikāciju pakalpojuma saistībās ietverto balss telefonijas pakalpojumu kvalitātes parametriem. Uzņēmumam Lattelekom SIA regulāri jāsniedz atskaites Komisijai par lēmuma pielikumā definēto balss telefonijas pakalpojumu kvalitātes atbilstību noteiktajām prasībām.

Telekomunikāciju pakalpojumu tarifi

Komisija 2002.gadā apstiprināja Telekomunikāciju pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku. Metodika paredz tarifu regulēšanā izmantot cenu griestu metodi, kuru Komisija ir apstiprinājusi vienotu visām regulējamajām nozarēm. Telekomunikāciju nozarē metodika ir saistoša uzņēmumiem ar būtisku ietekmi balss telefonijas tirgū. Citi telekomunikāciju uzņēmumi pakalpojumu tarifus nosaka patstāvīgi. Balss telefonijas pakalpojumu tarifus Komisija uzraudzis līdz brīdim, kad šo pakalpojumu sniegšana konkrētajā ģeogrāfiskajā teritorijā notiks konkurencē apstāklos.

Tarifi vietējiem, iekšzemes un starptautiskajiem balss telefonijas pakalpojumiem tiek aprēķināti saskaņā ar cenu griestu formulu tarifu groziem. Saskaņā ar tarifu aprēķināšanas metodiku var tikt noteikts viens vai vairāki tarifu grozi. Tarifu groza saturs un pakalpojumu svars tajā atbilst vidējam statistiskajam telekomunikāciju pakalpojumu lietotāja rēkinam. Tādā veidā tiek nodrošināts, ka katrā atsevišķa tarifa pieauguma gadījumā jāveic citu tarifu samazināšana un atkarībā no noteiktajiem cenu griestiem tiek panākts klienta kopejā rēķina samazinājums vai tiek ierobežots tā pieaugums.

Publisko taksofonu un nomāto līniju pakalpojumu tarifi tiek apstiprināti, pienemot lēmumu par katru atsevišķu tarifu.

Lai nodrošinātu balss telefonijas un nomāto līniju pakalpojumu, starpsavienojumu (starp individuālo licenču un vispārējo atlauju turētājiem) un ipašās pieklubes (starp individuālo licenču un vispārējo atlauju turētājiem) pakalpojumu tarifu noteikšanu atbilstoši to izmaksām, ir izstrādāta Telekomunikāciju pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas metodika, kas apstiprināta 2003.gada sākuma.

Telekomunikāciju tarifu un izmaksu metodiku piemērošana nodrošinās fiksētās balss telefonijas pakalpojumu tarifu līdzsvarošanu, tirgus un

6) Provide all Lattelekom's users of public fixed telecommunications network including the users of public payphones with access to at least one inquiry service.

The Commission's decision specifies requirements also for parameters of voice telephony service quality included in the commitments of the universal telecommunications service. Lattelekom regularly has to submit accounts to the Commission about conformity of the defined voice telephony service quality to the set requirements.

Telecommunications service tariffs

The Commission approved Telecommunications service tariff calculation methodology in 2002. The methodology envisages the use of price cap method for tariff regulation. Price cap was selected by the Commission as a unified method for all regulated sectors. In the telecommunications sector the methodology is binding for undertakings having significant power in the voice telephony market. Other telecommunications undertakings set service tariffs independently. The Commission will supervise voice telephony service tariffs until the time, when the provision of these services in the specific geographical area will take place under competition.

Tariffs for local, domestic and international voice telephony services are calculated according to the price cap formula for tariff baskets. According to the tariff calculation methodology one or several tariff baskets may be specified. The content of tariff basket and the weight of services correspond to the average statistical bill of telecommunications service user. Thus, there is a guarantee that in case of each separate tariff increase, reduction of other tariffs must be accomplished and depending on the set tariff cap the reduction of the customer's total bill is achieved or its growth is limited.

Public payphone and leased line service tariffs are approved by decision on each separate tariff.

To ensure that service tariffs for voice telephony, leased line service, interconnection (between holders of individual licenses and general authorizations) and special access (between holders of individual licenses and general authorizations) correspond to their costs, Telecommunications service cost calculation and allocation methodology has been developed and approved at the beginning of 2003.

Implementation of the telecommunications tariff calculation and cost calculation and allocation methodologies will ensure balanced

konkurences attīstību, patērētāju interešu aizsardzību. Vēsturiskā telekomunikāciju operatora pakalpojumu tarifi nav mainīti kopš 1998.gada.

Pakalpojumu kvalitāte

Telekomunikāciju pakalpojumu kvalitātes pārbaudes 2002.gadā ir veiktas publiskajā fiksētajā telekomunikāciju tīklā (vietējie un iekšzemes balss telefonijas pakalpojumi, taksofonu pakalpojumi, bojājumu pieteikumu pieņemšanas un informatīvo pakalpojumu operatoru dienestu pakalpojumi), publiskajā mobilo telekomunikāciju tīklā (balss telefonijas pakalpojumi), kā arī attiecībā uz publisko telekomunikāciju tīklu starpsavienojumu pakalpojumiem balss telefonijas nodrošināšanai. Šo pārbaužu rezultāti ir apkopoti kvalitātes pārskatā par 2002.gadu, kā to nosaka Komisijas apstiprinātie noteikumi "Telekomunikāciju uzņēmumu sniegto telekomunikāciju pakalpojumu kvalitātes prasības un kvalitātes pārskata publicēšanas kārtība".

Kopumā 2002.gadā fiksētajā telekomunikāciju tīklā balss telefonijas pakalpojumu kvalitātes pārbaužu ietvaros veikti 41905 izsaukumi, pārbauditi 613 taksofoni un veikti 400 izsaukumi uz katru no operatoru dienestiem. Mobilo telekomunikāciju tīklu pakalpojumu kvalitātes pārbaužu un starpsavienojumu pārbaužu ietvaros 2002.gadā kārā no kombinācijām veikt 150 izsaukumi, kas kopumā ir 1200 izsaukumi.

Komisijas rīcībā esošā informācija ļauj salīdzināt daļu no pakalpojumu kvalitātes parametriem ar iepriekšējo gadu rezultātiem – 2002.gadā SIA "Lattelekom SIA" fiksētā telekomunikāciju tīkla balss telefonijas pakalpojumu pārbaudes tika veiktas visos Latvijas administratīvajos rajonos.

Kopumā pakalpojumu kvalitāte balss telefonijas pakalpojumiem publiskajā fiksētajā telekomunikāciju tīklā, salīdzinot kvalitātes rādītājus no 2000.gada līdz 2002.gadam, ir uzlabojusies.

Tomēr analizējot šos publiskā fiksētā telekomunikāciju tīkla balss telefonijas pakalpojumu kvalitātes rādītājus Latvijas administratīvajos rajonos, pamānāmas krasas atšķirības.

Taksofonu pakalpojumu kvalitāte triju gadu laikā ir uzlabojusies. Ievērojami šajā periodā uzlabojusies operatoru centru darbība. Mobilo telekomunikāciju tīklu pakalpojumu kvalitātes rādītāju izmaiņas ir nelielas, taču kopumā, salīdzinot triju gadu rezultātus, arī vērojama pakalpojumu kvalitātes uzlabošanās. Arī starpsavienojumu pakalpojumu kvalitātes rādītāju izmaiņas ir nelielas, un, salīdzinot triju gadu rezultātus, var teikt, ka pakalpojumu kvalitāte uzlabojusies.

2003.gadā Komisija turpinās pakalpojumu kvalitātes pārbaudes, palielinot izsaukumu skaitu mobilo telekomunikāciju tīklu un starpsavienojumu pakalpojumu kvalitātes pārbaudēm.

fixed voice telephony service tariffs, market and competition development and protection of consumer rights. Tariffs of the incumbent operator have not changed since 1998.

Service quality

In 2002 telecommunications service control tests have been performed in the public fixed telecommunications network (local and domestic voice telephony services, payphone services, damage notification reception and information operator services), public mobile telecommunications network (voice telephony services) and public telecommunications network interconnection services for voice telephony. The results of these tests are summarized in the quality report for year 2002 as required by Commission's regulations "Quality requirements for telecommunications services provided by telecommunications undertakings and the publishing procedure of the quality report".

In 2002 a total of 41905 calls were made in the fixed telecommunications network to test the quality of voice telephony services, 613 payphones were tested and 400 calls were made to each operator service. 150 calls were made in each combination totaling 1200 calls to test mobile telecommunications network service quality and interconnection services.

Information at commission's disposal allows comparison of some service quality parameters to the results of previous years – in 2002 voice telephony service tests in Lattelekom's fixed telecommunications network were performed in all administrative districts of Latvia.

Comparing quality indicators from 2000 to 2002 shows that overall service quality for voice telephony services in the public fixed telecommunications network has improved.

However, by analyzing these quality indicators in the public fixed telecommunications network for voice telephony services in the administrative districts of Latvia, significant differences can be noted.

Payphone service quality has improved over the last three years. The operation of operator centers has improved considerably over this time period. The changes of quality indicators of mobile telecommunications network services are small, although the overall service quality has improved over the last three years. The changes of interconnection service quality indicators are also small and the comparison of the three year results indicates improvement of the service quality.

In 2003 the Commission will continue service quality tests increasing the number of calls for mobile telecommunications network and interconnection service quality tests.

Telekomunikāciju pakalpojumu lietotāju sūdzības par nekvalitatīviem telekomunikāciju pakalpojumiem

2002.gadā kopumā ir saņemtas un izskaitītas 77 sūdzības (pretenzijas). Visvairāk sūdzību ir saņemts par telekomunikāciju uzņēmumu SIA "Lattelekom SIA" – 48, tad seko SIA "TELE2" – 14, "Latvijas Mobilais Telefons SIA" – 4. Vēl 11 sūdzības saņemtas par citiem uzņēmumiem. No juridiķām personām saņemtas 25 (32,5%) un no fiziskām personām – 52 (67,5%) sūdzības (pretenzijas). Vērtējot šīs sūdzības (pretenzijas), konstatēts, ka pamatojas ir 25 no tām. Saņemto sūdzību (pretenziju) priekšmets galvenokārt ir rēkinu neprecizitāte, tad seko nelikumīgu pakalpojumu sniegšana, pakalpojuma nesniegšana, nekvalitatīvi pakalpojumi, maldinoša reklāma utt. Plašā un arvien pieaugašā telekomunikāciju pakalpojumu klāsta dēļ palielinās to sūdzību (pretenziju) skaits, kas saistītas ar tehnoloģisko procesu attīstību, pīmēram, sūdzības par ADSL pakalpojumu kvalitāti, par interneta pakalpojumu slikto kvalitāti u.c.

Pasta sektors

2002.gadā Komisija izsniedza 16 licences pasta pakalpojumu sniegšanai. Tika uzsākts darbs pie vispārējo pasta pakalpojumu tarifu metodikas izstrādes un apstiprināti pasta pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas pamatprincipi.

Atbilstoši ES direktīvu prasībām Komisija izstrādāja un iesniedza Satiksmes ministrijai grozījumus "Pasta likumā", MK noteikumos "Pasta noteikumi" un "Noteikumi par pasta pakalpojumu tarifiem".

2002.gada jūnijā Komisija organizēja semināru "BO VAS "Latvijas pasts" regulēšanas principi". Tā laikā Latvijas pasta (skatit 8.ielikumu) pārstāvji tika iepazīstināti ar Komisijas struktūru, funkcijām un vispārējo pasta pakalpojumu regulēšanas aktualitātēm, kā arī apstiprināta sadarbība tarifu aprēķināšanas metodikas izstrādē, pakalpojumu kvalitātes kontroles sistēmas izstrādē, normatīvās bāzes pilnveidošanā un informācijas un pieredzes apmaiņā.

Komisijas pārstāvji sadarbībā ar VID Galvenās muitas pārvaldes vadību vienojās par informācijas apmaiņu un pasta kravu muitas kontroles kārtības užlabošanu.

2002.gadā pasta nozarē Komisija saņēma vienu sūdzību par abonenta kastīšu abonēšanas un izmantošanas kārtību Siguldas pasta nodalā. Par klientu nekvalitatīvu apkalpošanu Siguldas pasta nodalas priekšniece tika disciplināri sodīta.

Complaints of telecommunications service users about telecommunications services' sub-standard quality

In 2002 a total of 77 complaints were received and reviewed. The majority of complaints were about the telecommunications company Lattelekom – 48 complaints, followed by LLC "TELE2" – 14 complaints, and LLC "Latvijas Mobilais Telefons" – 4 complaints. 11 complaints concerned other companies. 25 complaints (32.5%) were received from legal persons and 52 complaints (67.5%) were received from natural persons. After evaluation of the complaints, it was concluded that 25 of them have real grounds. The received complaints mainly concerned bill inaccuracy, followed by illegal service provision, no service provision, low quality services, misleading advertising, etc. Due to the wide and ever expanding choice of telecommunications services there is an increasing number of complaints on technologically new products, for example, complaints about ADSL service quality, low quality of Internet services etc.

Postal sector

In 2002 the Commission granted 16 licences for provision of postal services. The Commission started working on the elaboration of the general postal service tariff methodology and basic principles of postal service tariff calculation methodology were approved.

According to the requirements of EU Directives, the Commission prepared and submitted to the Ministry of Transport the alterations in the Postal Law, the Cabinet of Ministers Postal regulations and Regulations on postal service tariffs.

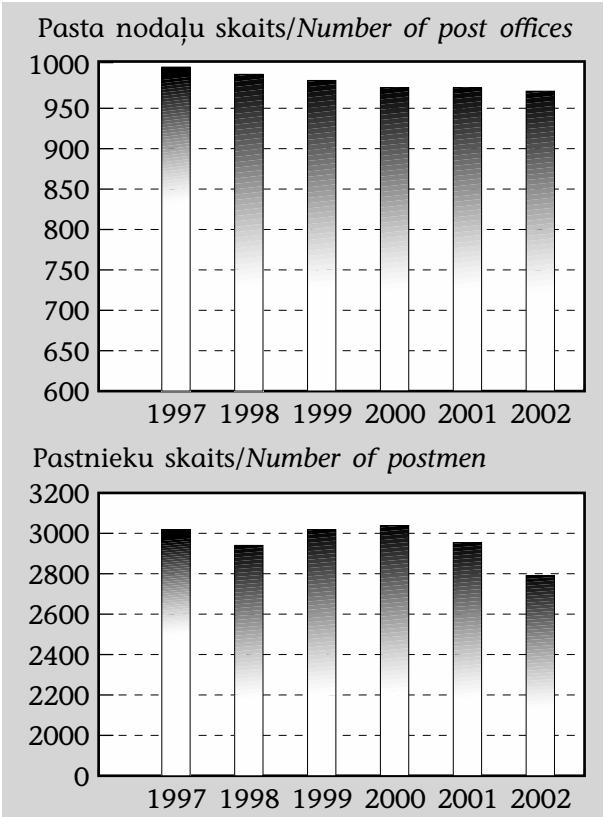
In June 2002 the Commission organized a seminar "Regulation principles of non-profit state JSC "Latvijas pasts"". During the seminar representatives of Latvijas pasts (see Box 8) got acquainted with the Commission's structure, functions and general postal service regulation issues, as well as cooperation was strengthened on the preparation of tariff calculation methodology, development of service quality control system, updating of legal basis and exchange of information and experience.

The Commission's representatives reached agreement with the management of Chief Customs Administration of the State Revenue Service on information exchange and improvement of customs control of postal shipments.

In 2002 the Commission received one complaint about subscription and use of mailboxes in Sigulda post office. The head of Sigulda post office received disciplinary punishment for low

2002.gadā testa režīmā tika uzsākta pasta pakalpojumu kvalitātes kontrole. Tās ietvaros no visiem Latvijas administratīvajiem rajoniem tika izsūtītas 200 kontrolvēstules, lai konstatētu, vai Latvijas pasts nodrošina iekšzemes pasta sūtījumu pārsūtišanu no nosūtišanas pasta iestādes līdz izsniegšanas pasta iestādei piecu dienu laikā, neskaitot svētdienas un svētku dienas (MK noteikumu nr. 265 "Pasta noteikumi" 60. punkts). Pārbaužu rezultātā konstatēts, ka 99,5% iekšzemes pasta sūtījumu tiek pārsūti ti piecu dienu laikā.

2003.gadā plānots turpināt pasta pakalpojumu kvalitātes kontroli ar kontrolvēstulēm, palielinot kontrolvēstuļu skaitu.

quality of customer service.

In 2002 postal service quality control was started in a test mode. 200 test letters were sent from all administrative districts of Latvia to check if Latvijas pasts ensures delivery of domestic mail from sending post office to distributing post office within five days, excluding Sundays and public holidays (Paragraph 60 of the Cabinet of Ministers regulations No.265 "Postal regulations"). As a result of tests it was concluded that 99.5% of domestic mail was delivered within five days.

It is planned to continue postal service quality control and increasing the number of test letters in 2003.

8.ielikums

BO VAS "Latvijas pasts"

BO VAS "Latvijas pasts" saskaņā ar Pasta likumu nodrošina vispārējos pasta pakalpojumus. Latvijas pastam ir monopoliesibās pieņemt, pārsūtit un izsniegt valsts robežās gan iekšzemes, gan starptautiskos vēstulu korespondences sūtījumus – vēstules, pastkartes, bandroles un sīkpakas.

2002.gadā BO VAS "Latvijas pasts" kopējie ieņēmumi no sniegtajiem pakalpojumiem sastādīja 24,3 milj.Ls. Lielāko daļu (44%) veidoja ieņēmumi no vēstulu korespondences. Nozīmīgs īpatsvars kopējos ieņēmumos bija ieņēmumiem no preses izdevumu un reklāmu, kā arī pensiju un pabalstu piegādēs – attiecigi 16% un 9%.

2002.gada beigās Latvijā darbojās 965 pasta nodaļas – par 4 nodaļām mazāk nekā 2001.gada beigās.

Vidējais uzņēmumā strādājošo skaits 2002.gadā sasniedza 6441 (no tiem 2794 pastnieki). 2002.gadā salīdzinājumā ar 2001.gadu vidējais strādājošo skaits palielinājās par 57 cilvēkiem (savukārt pastnieku skaits samazinājās par 166 cilvēkiem).

(Sagatavots, izmantojot uzņēmuma sniegtu neauditētu informāciju.)

Box 8

Non-profit state JSC "Latvijas pasts"

In accordance with the Postal Law, non-profit state JSC "Latvijas pasts" provides general postal services. "Latvijas pasts" has monopoly rights to accept, send and distribute domestic and international mail correspondence – letters, postcards and small parcels in Latvia.

In 2002 the total revenue of "Latvijas pasts" from the provided services was 24.3 million lats. Letter correspondence accounted for the largest portion (44%) of the revenue. Significant share in total revenue was also made up by the revenue from press and advertisement delivery, as well as payments of pensions and benefits – accordingly 16% and 9%.

965 post offices operated in Latvia at the end of 2002 (4 offices less than at the end of 2001).

The average number of employees in the company reached 6441 in 2002 (of which 2794 were postmen). In 2002, compared to 2001, the average number of employees increased by 57 persons (the number of postmen decreased by 166 persons).

(Based on unaudited information provided by the company)

2003.gadā Komisija pasta nozarē plāno:

- pasta pakalpojumu tarifu metodikas izstrādi;
- licencēto uzņēmumu sniegtā pasta pakalpojumu apjomu un tarifu apkopošanu un analīzi;
- licencēto pasta uzņēmumu darbības pāraudzību;
- pasta pakalpojumu kvalitātes eksperimentālo pārbaudi;
- dalību Šatiksmes ministrijas darba grupā pasta nozares sektorpolitikas izstrādei;
- Latvijas normatīvo aktu harmonizāciju atbilstoši ES pasta direktīvu prasibām.

In 2003 the Commission plans to accomplish the following tasks in the postal sector regulation:

- Adopt postal service tariff calculation methodology;
- Gather and analyze information on tariffs and volumes of postal services provided by licensed companies;
- Supervise operation of licensed postal companies;
- Perform experimental testing of postal service quality;
- Participate in the working group of the Ministry of Transport on preparation of sector policy of the postal sector;
- Harmonize Latvian legal acts with the requirements of EU Postal Directive.

Dzelzceļš

Nozares īss raksturojums

Latvijas tautsaimniecībā dzelzceļa nozare ir viena no nozīmīgākajām pakalpojumu sektoriem, un pēdējos gados tāja ir vērojamas attīstības tendences. 2002.gadā veiksmīgi attīstījušies gan pasažieru, gan kravu pārvadājumi pa dzelzceļu – ir pieaudzis pārvadāto pasažieru skaits un pasažieru apgrozība, kā arī palielinājies pārvadāto kravu apjoms.

Ekspluatējamo dzelzceļa līniju kopējais garums 2002.gada beigās sastādīja 2270 km. Salidzinājumā ar iepriekšējo gadu tas bija samazinājies par 35 km, bet salidzinājumā ar 2000.gadu – par 61 km.

2002.gadā kravu apgrozība dzelzceļa transportā pieauga par 5,9%. Pārvadāto kravu apjoms dzelzceļa transportā sasniedza 40,1 milj. tonnu, kas ir par 5,8% vairāk nekā 2001.gadā. Pieauga pārvadāto kravu apjoms gan iekšzemes, gan starptautiskajā transportā: attiecīgi par 15,1% un 5,3% vairāk nekā iepriekšējā gadā.

Pieauga kravu apjomi tranzīta pārvadājumos – par 7,5% vairāk nekā 2001.gadā, līdz ar to tranzīta kravu pārvadājumu ipatsvars 2002.gadā veidoja 83,9% no dzelzceļa transportā pārvadāto kravu apjoma. Importa kravu pārvadājumu apjomi 2002.gadā pieauga par

Railway

Brief description of the sector

The railway sector is one of the most significant service sectors for the economy of Latvia, and in recent years it has demonstrated signs of development. In 2002 both passenger traffic and cargo traffic have developed successfully – the number of transported passengers and passenger turnover have grown, and also the transported cargo volume has increased.

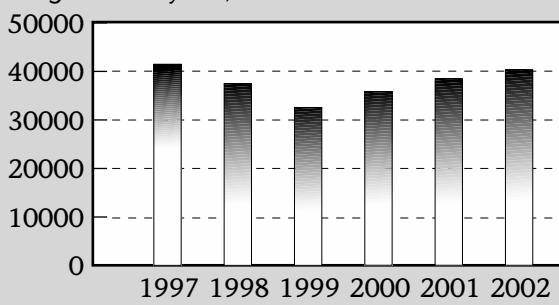
The total length of railway lines in operation at the end of 2002 was 2270 km. Compared to the previous year it has decreased by 35 km, but compared to the year 2000 – by 61 km.

In 2002 cargo turnover in railway transport grew by 5.9%. Transported cargo volume in railway transport reached 40.1 million tons which is 5.8% more than in 2001. Transported cargo volume increased for domestic and international transport: accordingly 15.1% and 5.3%

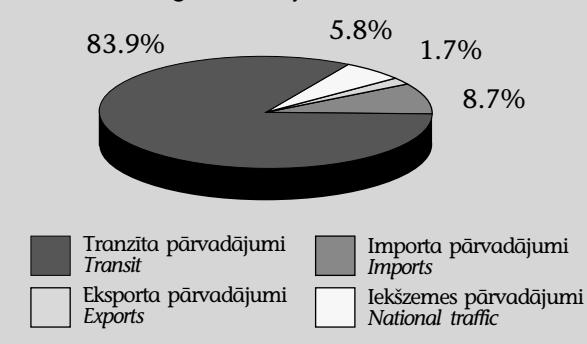
more than in the previous year.

Cargo volumes for transit increased by 7.5% compared to 2001, and the share of transit cargo traffic was 83.9% of the total cargo transported by rail in 2002. The volume of imported cargo traffic grew by 3.5% in 2002, but the volume of export cargo traffic decreased by 45.8%.

Kravu pārvadājumi dzelzceļa transportā, tūkst. t
Cargo traffic by rail, thousand tons

Dzelzceļa kravu pārvadājumu struktūra 2002.gadā
Structure of cargo traffic by rail in 2002

3,5%, savukārt eksporta kravu pārvadājumu apjomī samazinājās par 45,8%.

Ar dzelzceļa transportu pārvadāto pasažieru skaits 2002.gadā sasniedza 22 milj. cilvēku – par 9,1% vairāk nekā 2001.gadā. Tajā skaitā iekšzemē pārvadāto pasažieru skaits pieauga par 9,8%, bet starptautiskajā satiksmē pārvadāto pasažieru skaits samazinājās par 18,6%. Pasažieru apgrozība 2002.gadā palielinājās par 5,3% salidzinājumā ar 2001.gadu. Dzelzceļa transportu izmantojušo pasažieru skaits 2002.gadā bija 8 reizes mazāks nekā autobusu pasažieru skaits, savukārt pasažieru apgrozība dzelzceļa transportā bija 3,2 reizes mazāka nekā autobusu pārvadājumos.

Starptautiskajā dzelzceļa satiksmē pārvadāto pasažieru ipatsvars ir pavisam neliels attiecībā pret kopējo pārvadāto pasažieru skaitu – 2,61% 2001.gadā, 1,95% 2002.gadā. Lielākā daļa pasažieru dzelzceļu izmanto iekšzemes satiksmē.

Iekšzemes pasažieru skaita palielinājumu 2002.gadā var izskaidrot ar efektīvāku cīņu pret bezbijetniekiem, ieviešot konduktorus vilcienos, nosakot efektīvāku atlaižu sistēmu, kā arī mainot kārtību, kādā dzelzceļa sfērā strādājošie var izmantot dzelzceļa pakalpojumus.

Dzelzceļa nozares politikas vadlinijas

Dzelzceļa nozares politikas vadlinijas ir definētas Transporta attīstības nacionālajā programmā 2000.-2006.gadam.

Nemot vērā tranzīta nozīmīgo lomu valsts ekonomikā, dzelzceļa nozarē par prioritāru atzīta infrastruktūras nostiprināšana galvenajos tranzīta pārvadājumu dzelzceļa koridoros austrumu-rietumu virzienā. Tāpat nozares sekmīgas attīstības nolūkā tiks nodrošināta tās pāreja uz tirgus ekonomikas principiem, kas lautu pienācīgi uzturēt infrastruktūru, atjaunot ritošo sastāvu un veikt drošus un videi nekaitīgus pārvadājumus.

Šī mērķa sasniegšanai, ievērojot Eiropas Komisijas direktīvu prasības dzelzceļa transporta nozarē, tiek veiktas kardinālas

The number of passengers transported by rail reached 22 million in 2002 – by 9.1% more compared to 2001. The number of passengers transported in domestic routes increased by 9.8%, but the number of passengers transported internationally decreased by 18.6%. In 2002 passenger turnover grew by 5.3% compared to 2001. The number of railway transport passengers in 2002 was eight times less than that of bus transport, while passenger turnover was 3.2 times less than that of bus transport.

The share of passengers transported by rail internationally is very small compared to the total number of passengers – 2.61% in 2001 and 1.95% in 2002. Most passengers use railway for domestic travel.

The growth of the number of passengers in domestic routes in 2002 can be explained by more effective ticket control, the introduction of train conductors,

more efficient discount system, as well as changes in the accounting of railway service usage by railway employees.

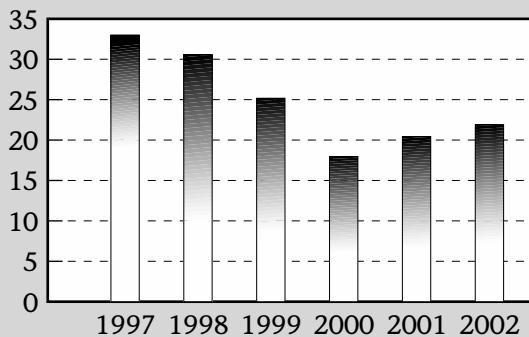
Railway sector policy guidelines

Railway sector policy guidelines are defined in the National program for transport development for years 2000-2006.

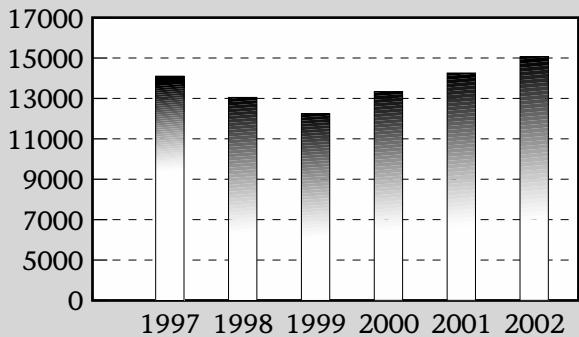
Considering the important role of transit for the national economy, the strengthening of infrastructure on the main transit railway corridors in the east-west direction is one of the priorities in the railway sector. For a successful development of the sector, transition to the market economy principles will be ensured which would allow to properly maintain the infrastructure, renovate the rolling stock, and perform safe and environmentally friendly transportation.

To achieve this goal and observe requirements of the European Commission Directive

Pasažieru pārvadājumi dzelzceļa transportā, milj. cilv./Passenger transportation by rail, mln.

Kravu apgrozījums dzelzceļa transportā, milj. tkm. Cargo turnover by rail, mln. tkm

reformas – restrukturizēta valsts a/s "Latvijas dzelzceļš" (skatit 10.ielikumu). Līdz 2002.gadam tika veiktas iestrādes un gatavota dokumentu pakete, lai tuvāko divu gadu laikā varētu izveidot koncernu. Koncerna shēmā paredzēts, ka mātesuzņēmums būs neprivatizējama valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš" – valsts dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs – un vairāki meitasuzņēmumi – perspektivā privatizējamās akciju sabiedrības, kuras darbosies katra savā tirgus segmentā. Līdz ar to galvenajos virzienos nozares restrukturizācija būs realizēta un izveidotie uzņēmumi varēs darboties saskaņā ar tirgus ekonomiskas principiem.

in the railway transportation sector, radical reforms are being implemented – state JSC "Latvijas dzelzceļš" (see Box 10) is being restructured. Until 2002 preparations were made and documents prepared to form a corporation within the next two years. Corporation's scheme envisages that the mother company – state-owned JSC "Latvijas dzelzceļš" – will be the operator of state railway infrastructure. Several daughter companies operating each in its own market segment will later be considered for privatization. By that the sector restructuring will be accomplished and the established companies will be able to operate according to market economy principles.

9.ielikums

Valdības nostāja dzelzceļa nozares regulēšanas jomas sašaurināšanā

Dzelzceļa likuma 34.panta 7.punkts nosaka, ka dzelzceļa pārvadātāja licenci izsniedz Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija. Lai atbilstoši nozares speciālā likuma prasībām sakārtotu pakārtotos normatīvos aktus, MK tika iesniegti šādi MK noteikumu grozījumi:

- grozījumi MK 2001.gada 3.jūlija noteikumos nr.297 "Noteikumi par regulejamiem sabiedrisko pakalpojumu veidiem", kas paredzēja ieklaut šajos noteikumos normu, ka dzelzceļa kravu pārvadājumi ir regulejami sabiedriskie pakalpojumi;
- grozījumi MK 1997.gada 7.oktobra noteikumos nr.348 "Atsevišķu uzņēmējdarbības veidu licencēšanas noteikumi", kas paredzēja ieklaut šajos noteikumos normu, ka Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija licencē dzelzceļa kravu pārvadājumus un publiskā dzelzceļa infrastruktūru.

Diemžēl Satiksmes ministrijas negatīvā nostāja šajā jautājumā nelāva pārliecināt MK par nepieciešamību grozīt attiecīgos normatīvos aktus. Rezultātā iesniegtie grozījumi netika pieņemti un Komisijas funkcijas dzelzceļa regulēšanas jautājumos tika sašaurinātas. MK akceptēja un virzīja Saeimai Satiksmes ministrijas izstrādātos Dzelzceļa likuma grozījumus, kas turpmāk noteiks, ka dzelzceļa kravu pārvadājumu licenci izsniedz Satiksmes ministrijas pārraudzībā esoša institūcija – Valsts dzelzceļa administrācija.

Box 9

Attitude of the government towards contraction of railway sector regulation

Paragraph 7 of Article 34 of the Railway Law states that the license of a railway carrier is issued by the Public Utilities Commission. To adjust the related legal acts in accordance with the requirements of this sector law, the following amendments of regulations were submitted to the Cabinet of Ministers:

- Amendments to the Cabinet of Ministers regulations No.297 (Regulations on types of regulated public services of July 3, 2001) to include a norm that railway cargo transportation is a regulated public service;
- Amendments to the Cabinet of Ministers regulations No.348 (Regulations on licensing of certain types of entrepreneurial activities of October 7, 1997) to include a norm that Public Utilities Commission licenses railway cargo transportation and public railway infrastructure.

Unfortunately the negative attitude of the Ministry of Transport on this issue precluded a decision of the Cabinet of Ministers on the necessary amendments in these legal acts. As a result the submitted amendments were not adopted and the Commission's functions in the sphere of railway regulation were reduced. The Cabinet of Ministers accepted and submitted to the parliament the amendments to the Railway Law as suggested by the Ministry of Transport. These amendments specify that railway cargo transportation license is issued by State railway administration which is under supervision of the Ministry of Transport.

Komisijas darbība dzelzceļa jomā

Pēc likuma "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" pienemšanas daļu no Satiksmes ministrijas, konkrēti, Dzelzceļa administrācijas, funkcijām pārnēma Komisija.

Kā regulējāmie sabiedrisko pakalpojumu veidi dzelzceļa transporta nozarē ir noteikti pasažieru pārvadājumi pa dzelzceļu un publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pakalpojumi pārvadātājiem (skatit 9.ielikumu).

Likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" ir noteikts, ka Regulators veic šādas funkcijas:

- *licencē sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu*

Saskaņā ar Latvijas likumdošanas aktu pavērtajām iespējām pārvadātājiem ir nodrošināta brīva pieeja dzelzceļa pārvadājumu tirgum, un līdz ar to līdz 2002.gada beigām ir izsniegtas vairākas pārvadājumu licences. Tās izsniegusi gan Dzelzceļa administrāciju, gan Komisiju, un dzelzceļa nozarē ir ienākuši jauni pārvadājumu operatori.

Kravu pārvadājumu licences saņēmušas vairākas jaundibinātas akciju sabiedrības:

- Ventspilī – akciju sabiedrība "Baltijas Ekspresis" (1999.g.),
 - Liepājā – akciju sabiedrība "Liepājas tranzīta ekspresis" (2000.g.),
 - Rīgā – akciju sabiedrība "Baltijas tranzīta serviss" (2001.g.),
- kā arī licenci kravu un pasažieru pārvadājumiem ir saņēmusi
- valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš".

Pasažieru pārvadājumu jomā Dzelzceļa administrācija ir izsniegusi licenci un ar 2002.gadu darbu ir uzsācis:

- šaursliežu dzelzceļā – SIA BO "Gulbenes – Alūksnes bānītis" (2001.g.).

Valsts a/s "Latvijas dzelzceļš" no 2002.gada 1.janvāra tika pārveidots par koncernu, a/s "Pasažieru vilciens" tika dibināts kā koncerna meitasuzņēmums, lai pārnemtu no valsts a/s "Latvijas dzelzceļš" funkcijas, kas saistītas ar iekšzemes pasažieru pārvadājumu organizēšanu pa dzelzceļu.

Operation of the Commission in the railway sector

After adoption of the law On Regulators of Public Services some functions of the Ministry of Transport, namely those of Railway administration, were taken over by the Commission.

The regulated types of public services in the railway sector are passenger transportation by rail and public railway infrastructure services to the carriers (see Box 9).

The law On Regulators of Public Services provides that the Commission performs the following functions:

- *Licensing the provision of public services*

In accordance with the legislation in Latvia, carriers have free access to the railway market, and several carrier licenses were issued both by Railway administration and the Commission and new carriers have entered the railway sector.

Cargo transportation licenses were received by several newly established joint stock companies:

- In Ventspils – JSC "Baltijas Ekspresis" (1999);
- In Liepaja – JSC "Liepajas tranzīta ekspresis" (2000);
- In Riga – JSC "Baltijas tranzīta serviss" (2001);

as well as the license for cargo and passenger transportation is held by

- State JSC "Latvijas dzelzceļš".

Railway administration has issued a license for passenger transportation and in 2002 operation was started by:

- narrow-gauge railway non-profit LLC "Gulbenes – Alūksnes bānītis" (2001).

State JSC "Latvijas dzelzceļš" was transformed into a corporation from January 1, 2002 when JSC "Pasažieru vilciens" was established as a daughter company of the corporation to take over the functions of state JSC "Latvijas dzelzceļš" related to the domestic passenger transportation by rail.

10.ielikums

VAS "Latvijas dzelzceļš"

2002.gadā VAS "Latvijas dzelzceļš" kopējie ieņēmumi sastādīja 61,9 milj.Ls. Ieņēmumi no maksas par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu bija 36,9 milj.Ls. Lielākā daļa ieņēmumu tika izlietoti dzelzceļa infrastruktūras darbības nodrošināšanai (31,3 milj.Ls) un investīcijām dzelzceļa infrastruktūrā (21,2 milj.Ls).

Dzelzceļam nozīmīgākie ir tranzīta kravu pārvadājumi. Ar dzelzceļa transportu pārvadāto pasažieru skaits deviņdesmito gadu sākumā samazinājās. Tikai 2001.gadā tas sāka palielināties. 2002.gadā pasažieru pārvadājumi turpināja palielināties.

(Sagatavots, izmantojot uzņēmuma sniegto neauditēto informāciju.)

State JSC "Latvijas dzelzceļš"

In 2002 the total revenue of state JSC "Latvijas dzelzceļš" was 61.9 million lats. Revenue from the fee for public railway infrastructure usage was 36.9 million lats. Major portion of the revenue was spent on the provision of railway infrastructure services (31.3 million lats) and investment in railway infrastructure (21.2 million lats).

Transit cargo traffic is the most significant element of the railway sector. The number of passengers transported by rail has decreased since the beginning of 1990s. It began increasing only in 2001. In 2002 the passenger transportation continued to grow.

(Based on unaudited information provided by the company)

Komisija 2001.gada beigās sanēma a/s "Pasažieru vilciens" licences pieteikumu un izsniedza akciju sabiedrībai licenci pasažieru pārvadājumu veikšanai pa dzelzceļu visā Latvijas teritorijā uz pieciem gadiem.

Tāpat Komisija ar padomes 2002.gada 5.jūnija lēmumu, balstoties uz a/s "Pasažieru vilciens" pieteikumu, veica grozījumus a/s "Pasažieru vilciens" izsniegtās licences ipašajos nosacījumos sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai.

2002.gadā ir veiktas licenču nosacījumu izpildes pārbaudes dzelzceļa uzņēmumos a/s "Pasažieru vilciens" un SIĀ BO "Gulbenes – Alūksnes bānītis", kā arī ar dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu saistito jautājumu kontrole uzņēmumā "Latvijas Dzelzceļš".

- *nosaka tarifu aprēķināšanas metodikas*

Komisija 2002.gada 15.maija Padomes sēdē apstiprināja "Dzelzceļa pasažieru pārvadājumu braukšanas maksas aprēķināšanas pagaidu metodiku". Pagaidu metodika nosaka dzelzceļa iekšzemes regulāro pasažieru pārvadājumu braukšanas maksas aprēķināšanas kārtību laika posmam, līdz valsts līmeni tiks sakārtota šo pārvadājumu finansēšanas sistēma.

Pašreiz turpinās darbs pie publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas aprēķināšanas metodikas sagatavošanas. Sarežģījumi metodikas izstrādāšanā ir saistiti ar pastāvošajām šķērsdotācijām (valsts a/s "Latvijas dzelzceļš" no kravu pārvadājumu ienākumiem ir spiesta dotēt pasažieru pārvadājumus), kurās nav pielaujamās. Šāda kārtība ir pretrunā arī ar Eiropas Savienības direktīvu prasībām.

- *nosaka tarifus, ja nozaru speciālie likumi neparedz citu tarifu noteikšanas kārtību*

Komisija nenosaka tarifus dzelzceļa nozares uzņēmumiem, jo Dzelzceļa likumā noteikts, ka pārvadātājs savā darbībā ir administratīvi un ekonomiski neatkarīgs, arī nosakot piedāvātos dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumus un pārvadājuma maksu.

Komisija ir tiesīga sniegt savu vērtējumu

At the end of 2001 the Commission received the application for a license from JSC "Pasazieru vilciens" and issued a license for passenger transportation by rail in all territory of Latvia for five years.

By board decision of June 5, 2002 the Commission modified the special conditions in the license of JSC "Pasazieru vilciens" in accordance with the application of JSC "Pasazieru vilciens".

In 2002 tests on compliance with the license conditions have been performed in railway companies JSC "Pasazieru vilciens" and non-profit LLC "Gulbenes – Aluksnes banītis", as well as in "Latvijas Dzelzceļš" regarding the control of railway infrastructure use.

- *Setting tariff calculation methodologies*

The Commission approved the Temporary methodology for calculation of railway passenger carriage fee in the board meeting on May 15, 2002. The temporary methodology specifies the calculation procedure of domestic passenger transportation fee for the period until the passenger transportation supporting financing system by government is completely established.

Work is continuing on the preparation of the public railway infrastructure usage fee calculation methodology. Difficulties in the preparation of the methodology have arisen due to the existing cross-subsidies (state JSC "Latvijas dzelzceļš" is forced to subsidize passenger transportation from revenue of cargo transportation) which should not be allowed. Such situation is in conflict with the requirements of the European Union directives.

- *Setting tariffs if special sector laws do not envisage other way of tariff setting*

The Commission does not set tariffs for companies of the railway sector because Railway Law provides that a carrier is administratively and economically independent to determine his railway transportation services and transportation fees.

The Commission has the right to express its

par tarifu projektiem un pievērst uzņēmumu uzmanību riskiem, kādi varētu rasties, realizējot attiecīgo projektu.

Komisija 2002.gada 14.augustā saņēma izvērtēšanai a/s "Pasažieru vilciens" projektu, kas paredzēja braukšanas maksas izmaiņas elektrovilcienos un dizeļvilcienos un bija sagatavots saskaņā ar Komisijas apstiprināto "Dzelzceļa pasažieru pārvadājumu braukšanas maksas aprēķināšanas pagaidu metodiku".

Iesniegtajā tarifu projektā a/s "Pasažieru vilciens" paredzēja samazināt braukšanas maksu, pamatojot to ar konkurenci starp dzelzceļa pasažieru pārvadātājiem un autopārvadātājiem. Komisija atbalstīja a/s "Pasažieru vilciens" iesniegto tarifu projektu, vienlaikus norādot uz riskiem, kas varētu rasties projekta realizācijas gaitā.

Komisijas galvenie plānotie pasākumi dzelzceļa transporta nozarē 2003.gadā ir šādi:

- licences izsniegšana jaundibinātajai akciju sabiedrībai "Starptautiskie pasažieru pārvadājumi" – valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" meitasuzņēmumam;
- publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas maksas aprēķināšanas metodikas izstrāde;
- licenču nosacījumu izpildes pārbaudes dzelzceļa uzņēmumos, kā arī ar dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu saistīto jautājumu kontrole uzņēmumā "Latvijas Dzelzceļš";
- kvalitātes standartu definēšana dzelzceļa pasažieru pārvadājumiem un pakalpojumiem, ko publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvalditājs sniedz pārvadātājiem;
- ar regulējamo uzņēmumu darbību saistītas informācijas vākšana, apkopošana un analīze.

opinion on tariff proposals and indicate the risks which may appear if the proposal is implemented by the carrier.

On August 14, 2002 the Commission received for evaluation the proposal of JSC "Pasažieru vilciens" for fee changes in electric and diesel trains. The proposal was prepared according to the Commission's Temporary methodology for calculation of railway passenger carriage fee.

In the submitted tariff proposal JSC "Pasažieru vilciens" intended to reduce the fare motivating it with competition between railway passenger carriers and road transport.

The Commission supported the submitted tariff proposal of JSC "Pasažieru vilciens". At the same time it pointed out risks which may arise when new fees are applied.

The Commission's major plans in the railway sector in 2003 are the following:

- Issuing license to the new joint stock company "Starptautiskie pasažieru parvadajumi" – a daughter company of state JSC "Latvijas dzelzceļš" for international passenger carriage;
- Preparation of public railway infrastructure usage fee calculation methodology;
- Testing compliance with license conditions in railway companies, as well as control of railway infrastructure use in "Latvijas dzelzceļš";
- Defining quality standards for railway passenger transportation and services provided to the carriers by public railway infrastructure operator;
- Collection, accumulation and analysis of information on the operation of regulated enterprises.

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija ir Ekonomikas ministrijas pārraudzības iestāde, un Komisijas budžets ir iekļauts Ekonomikas ministrijas budžetā kā tā sastāvdaļa.

Komisijas ieņēmumus veido sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju valsts nodevas maksājumi par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu. 2002.gadā valsts nodevas likme sabiedrisko pakalpojumu veidiem bija noteikta saskaņā ar MĀ 2001.gada 25.septembra noteikumiem nr.419 "Noteikumi par valsts nodevas likmi par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu 2002.gadā".

Komisijas plānotie ieņēmumi 2002.gadā tika prognozēti Ls 1 077 500 apmērā. Faktiski 2002.gadā valsts nodevas veidā par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu tika iekasēti Ls 1 063 943 jeb 98,73% no plānotā apjoma. Pārskata periodā apgūti līdzekļi Ls 1 063 864 apmērā. Tā kā Komisija savu darbību uzsāka 2001.gada 1.jūlijā, salīdzināt ieņēmumu un izdevumu izpildi ar iepriekšējo gadu nav iespējams.

Komisijas darbības nodrošināšanai 2002.gadā tika izlietoti līdzekļi Ls 1 063 864 apmērā, no tiem:

- kārtējiem izdevumiem Ls 1 022 701 (atalgojumiem Ls 601 985, pārējiem kārtējiem izdevumiem Ls 420 716);
- biedru naudas iemaksām starptautiskajās organizācijās Ls 607;
- kapitālieguldījumiem Ls 40 556 (Ls 12 392 datoru un skaitlošanas tehnikas iegādei, Ls 6 814 darbā vietu iekārtošanai, Ls 13 784 pārējo kustamo īpašumu iegādei, Ls 7 566 intelektuālo īpašumu iegādei).

Saskaņā ar likumu "Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām", Komisijas darbības nodrošināšanai tika organizēti 16 iepirkumi, to skaitā viens atklāts konkurss, kā arī tika noslēgts 341 ligums.

Finanšu pārskats sastādīts, pamatojoties uz Valsts kases 2002.gada 25.septembra instrukciju Nr.3 "Valsts budžeta iestāžu pusgada, deviņu mēnešu, gada un pašvaldību budžeta iestāžu gada pārskatu sagatavošanas instrukcija" norāditajiem principiem. Komisijas 2002.gada finanšu pārskats ir iesniegts Ekonomikas ministrijai iekļaušanai tās konsolidētajā finanšu pārskatā.

Atzinumu par Komisijas 2002.gada finanšu pārskatu sniedza zvērināta revidente Zigrīda Sneiderē, licence nr.79.

Public Utilities Commission is supervised by the Ministry of Economy and the Commission's budget is part of the budget of the Ministry of Economy.

The Commission's revenues are made up of state duty payments by public service providers for the regulation of public services. In 2002 the state duty rate for different types of public services was set in accordance with the Cabinet of Ministers regulations No.419 Regulations on the rate of state duty for regulation of public services in 2002 of September 25, 2001.

The projected revenues of the Commission in 2002 was 1 077 500 lats. In fact in 2002 1 063 943 lats or 98.73% of the amount planned was collected as state duty for public service regulation. In the reporting period expenditures were 1 063 864 lats. Since the Commission started its operations on July 1, 2001, comparison to the revenues and expenditures of the previous year is not possible.

The funding of 1 063 864 lats was used for the provision of the Commission's operation in 2002 of which:

- 1 022 701 lats for current expenses (601 985 lats for salaries, 420 716 lats for other current expenses);
- 607 lats for membership fees in international organizations;
- 40 556 lats for capital investments (12 392 lats for the purchase of computers, 6 814 lats for the set-up of working places, 13 784 lats for the purchase of other equipment, 7 566 lats for the purchase of intellectual property).

In accordance with the law On Procurement for State or Local Government Needs, 16 purchases, including one open tender, were organized and 341 contracts were concluded.

The financial report was prepared on the basis of principles provided in the State Treasury's instruction No.3 Instruction for preparation of semiannual, nine month, and annual reports of state budget institutions and annual reports of municipal institutions. The Commission's financial report for year 2002 has been submitted to the Ministry of Economy to be included in its consolidated financial report.

The opinion on the Commission's financial statement for year 2002 was given by a sworn auditor Zigrīda Sneiderē, license No.79.

Pielikumi/Appendices

**Aktīvi un pasīvi (kopsavilkuma bilance)
Assets and liabilities (summary balance sheet)**

1.tabula (latos)/Table 1 (in lats)

Nr.p.k. No		Gada sākumā <i>Beginning of year</i>	Gada beigās <i>End of year</i>
1. Aktīvi/Assets			
1.1	Ilgtermiņa ieguldījumi/ <i>Long-term investments</i>	192 544	287 163
1.2	Apgrozāmie līdzekļi/ <i>Current assets</i>	214 901	125 141
	Aktīva kopsumma/Current assets	407 445	412 304
2. Pasīvi/Liabilities			
2.1	Pašu kapitāls/ <i>Equity</i>	352 535	407 592
2.2	Kreditori/ <i>Accounts payable</i>	54 910	4 712
	Pasīva kopsumma/Total liabilities	407 445	412 304

**Valsts pamatbudžeta līdzekļu izlietojums
Use of state budget resources**

2.tabula (latos)/Table 2 (in lats)

Nr.p.k. No		Iepriekšējā gada izpilde <i>Last year</i>	Pārskata gadā/ <i>In the report year</i> apstiprināts likumā <i>approved in the Law</i>	faktiskā izpilde* <i>actual results*</i>
1.	Ieņēmumi, kopā/Revenues, total	642 446	1 077 500	1 063 943
1.1	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi, kopā <i>Paid services and other revenues, total</i>	642 446	1 077 500	1 063 943
2.	Izdevumi, kopā/Expenditure, total	565 012	1 077 500	1 063 943
2.1	uzturēšanas izdevumi, kopā <i>maintenance expenditure, total</i>	343 104	1 036 925	1 023 308
	2.1.1. atalgojums/ <i>remuneration</i>	129 330	611 134	601 985
	2.1.2. komandējumi/ <i>business trips</i>	12 482	33 077	32 964
	2.1.3. subsīdijas un dotācijas/ <i>subsidies, grants</i>	0	640	607
	2.1.4. pārējie uzturēšanas izdevumi <i>other maintenance expenditure</i>	201 292	392 074	387 752
	2.2. izdevumi kapitālieguldījumiem, kopā <i>expenditure for capital investments, total</i>	221 908	40 575	40 556
	2.2.1. kapitālās iegādes/ <i>capital purchases</i>	194 509	32 992	32 990
	2.2.2. intelektuālais īpašums <i>/intellectual property</i>	27 399	7 583	7 566
3.	Nodarbinātība/Employment			
3.1	faktiskais nodarbināto skaits <i>actual number of persons employed</i>	49	85	68
3.2.	vidējā darba alga <i>average salary</i>	292	346	422

*noteikts saskaņā ar naudas plūsmas principu/determined according to cash flow principle.

Izdevumu gada pārskats
Annual expenditure report

3.tabula (latos)/Table 3 (in lats)

Izdevumu posteņi <i>Expenditure positions</i>	Pārskata gada izpilde* <i>Execution in the report year*</i>
Uzturēšanas izdevumi, kopā/Expenditure, total	1 063 864
Kārtējie izdevumi, kopā/Current expenditure, total	1 023 308
Atalgojums, kopā/Remuneration, total	601 985
tsk. algas/ <i>Incl. wages</i>	344 605
piemaksa algām/ <i>bonuses</i>	188 082
pabalsti/ <i>benefits</i>	22 717
atalgojums ārštata darbiniekiem <i>remuneration for contractual employees</i>	46 581
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas State social insurance mandatory payments	145 613
Komandējumi/ <i>Business trips</i>	32 964
Pakalpojumu apmaka, kopā/Payments for services, total	211 742
t.sk. sakaru pakalpojumu apmaka <i>incl. telecommunication services</i>	33 802
ar administrācijas darbības nodrošināšanu saistīto pakalpojumu apmaka <i>payments for services related to operational provision of administration</i>	31 332
darba devēja apmaksātie veselības aprūpes pasākumi <i>health care paid by employer</i>	8 613
iekārtu, inventāra un aparātūras remonts, tehniskā apkalošana <i>repair of equipment, supplies and facilities, technical service</i>	29 205
informācijas tehnoloģiju pakalpojumu apmaka <i>payments for information technology services</i>	756
telpu un inventāra noma/ <i>rent of premises and supplies</i>	107 878
citi pakalpojumi/ <i>other services</i>	156
Materiālu un inventāra iegāde, kopā <i>Purchase of materials and supplies, total</i>	30 397
t.sk. kancelejas preču, materiālu un inventāra vērtību iegāde <i>incl. purchase of chancellery goods, materials and supplies</i>	17 676
izdevumi par apkuri, elektroenerģiju, ūdeni, degvielas iegādes apmaka <i>expenditure for heating, electricity, water, fuel</i>	10 982
kārtējā remonta un iestāžu uzturēšanas materiāli <i>materials for running repairs and office maintenance</i>	1 739
Subsīdijas un dotācijas, kopā/Subsidies and grants, total	607
Izdevumi kapitālieguldījumiem, kopā/Expenditure for capital investments, total	40 556
Kapitālās iegādes, kopā/Capital purchases, total	32 990
t.sk. datori un skaitlošanas tehnika <i>incl. computers and computing equipment</i>	12 392
transportlīdzekļi/ <i>vehicles</i>	12 163
kancelejas mēbeles un telpu iekārta/ <i>furniture and office equipment</i>	6 814
pārējie kustamie īpašumi/ <i>other movables</i>	1 621
Intelektuālais īpašums/ <i>Intellectual property</i>	7 566

*noteikts saskaņā ar naudas plūsmas principu/determined according to cash flow principle.

Maksas pakalpojumi un to izcenojumi, citi pašu ieņēmumi
Commercial services and their tariffs, other revenue

4.tabula (latos)/Table 4 (in lats)

Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi <i>Paid services and other revenue</i>	Izcenojums/Rate	Faktiskie ieņēmumi* <i>Actual revenue*</i>
Ieņēmumi no valsts nodevas par sabiedrisko pakalpojumu regulēšanu <i>Revenue from state duty for regulation of public services</i>	0,2% apmērā no uzņēmuma neto apgrozījuma 2001. gadā <i>0,2% of net turnover of the company in 2001</i>	1 063 943

*noteikts saskaņā ar naudas plūsmas principu/*determined according to cash flow principle.*

Saņemto ziedoju mu un dāvinājumu izlietojums
Use of the received donations and endowments

5.tabula (latos)/Table 5 (in lats)

Novērtējums naudas izteiksmē <i>Evaluation in money terms</i>	
Saņemti bez atlīdzības pamatlīdzekļi no Latvijas Valsts Elektrosakaru inspekcijas <i>Fixed assets received from the Latvia Telecommunication State Inspection without compensation</i>	58 763

Iemaksas starptautiskajām organizācijām
Payments to international organizations

6.tabula (latos)/Table 6 (in lats)

Organizācijas nosaukums <i>Name of organization</i>	Iepriekšējā gadā <i>Previous year</i>	Pārskata gadā <i>In the report year</i>
Energy Regulators Regional Association	0	607

Revidētu ziņojums

Latvijas Republikas Saeimai

Esam veikuši Saviedisko pakalpojumu regulēšanas komisijas finanšu pārskatu par 2002. gadu, uz kuriem balstoties ir sagatavoti saīsinātie finanšu pārskati, revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu Asociācijas izdotajiem Starptautiskajiem revīzijas standartiem. Musu 2003. gada 14. marta revidētu ziņojuma mēs sniedzām atzinumu bez iebīdēm par pilna apjoma 2002. gada finanšu pārskatiem, uz kuriem balstoties ir sagatavoti saīsinātie finanšu pārskati.

Mūsuprāt, klāt pievienotie saīsinātie finanšu pārskati visos būtiskajos aspektos ir atbilstoši pilna apjoma finanšu pārskatiem, uz kuriem balstoties ir sagatavoti saīsinātie finanšu pārskati.

Lai gūtu plīnāku priekšstatu par Saviedisko pakalpojumu regulēšanas komisijas finansiālo stāvokli un tās darbības rezultātiem pārskata gadā, kā arī par mūsu veiktās revīzijas saturu, saīsinātie finanšu pārskati būtu jālasa kontekstā ar pilna apjoma finanšu pārskatiem, uz kuriem balstoties ir sagatavoti saīsinātie finanšu pārskati, kā arī mūsu ziņojumu par pilna apjoma finanšu pārskatiem.

Zigrīda Šnidere
SIA Revīzija un vadības konsultācijas
Licence Nr. 79
Rikotājdirektore
Zvērināta revidēte
personas kods 210850-10606
Sertifikāta Nr. 110

Rīga, 2003. gada 14. martā.

Report by Auditors to the Saeima of Republic of Latvia

We have performed the audit of the Public Utilities Commission's financial statements for year 2002, which served as a basis for the preparation of the short form of the financial statements, according to the International Auditing Standards issued by the International Association of Accountants. In our auditor's report of March 14, 2003 we provide our opinion without objections on the complete financial statements of 2002, which served as the basis for the preparation of the short form of the financial statements.

In our opinion, the attached short form of the financial statements in all essential aspects corresponds to the complete financial statements, which served as the basis for the preparation of the short form of the financial statements.

In order to obtain a thorough percept on the financial condition of the Public Utilities Commission and the results of its operation in the reporting year, as well as on the content of the audit we have performed, the short form of the financial statements should be read in the context of the complete financial statements, which served as the basis for the preparation of the short form of the financial statements, as well as our report on the complete financial statements.

Zigrīda Snieidere
LLC Revizija un vadības konsultācijas
License No. 79
Managing Director
Sworn Auditor
Identity No. 210850-10606
Certificate No. 110
Riga, March 14, 2003.

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, Latvija
Tālrunis 7097200, Fakss 7097277
<http://www.sprk.gov.lv>
e-pasts: sprk@sprk.gov.lv

Public Utilities Commission

55 Brivibas St., Riga, LV-1010, Latvia
Phone 371 7097200, Fax 371 7097277
<http://www.sprk.gov.lv>
e-mail: sprk@sprk.gov.lv